D'66

DOCUMENTATIECENTRUM NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT VAN DE POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

Deze editie verschijnt op 1 februari 1985 en is bijgewerkt tot en met de besluiten van de ALV van 26/27 oktober 1984.

Statuten

van de vereniging Politieke Partij Democraten '66, gevestigd in 's-Gravenhage.

Zoals gewijzigd op de 31ste ALV van D'66 op 13 en 14 november 1981.

Art. 1. De vereniging draagt de naam: Politieke Partij Democraten '66, bij afkorting „Democraten '66" of „D'66", en is gevestigd te 's-Gravenhage.

Art. 2. De vereniging is opgericht op veertien oktober negentienhonderd zesenzestig en is met ingang van heden aangegaan voor onbepaalde tijd.

Art. 3. 1. D'66 stelt zich ten doel de radicale democratisering van de samenleving en het politieke bestel door als politieke partij met alle geëigende middelen ervoor te ijveren dat:
a. de kring van degenen die effectief deel hebben aan de politieke en maatschappelijke besluitvorming zover mogelijk wordt uitgebreid;
b. de besluitvorming plaats vindt na onbevooroordeelde afweging van alle terzake doende feiten en vooruitzichten;
c. bij de besluitvorming aan de gevolgen op langere termijn en aan de internationale aspecten een groot gewicht wordt toegekend;
d. de politieke verhoudingen gebaseerd worden op concrete partijprogramma's.

2. De in deze doelstelling vervatte grondgedachten worden nader uitgewerkt in het politiek program, dat ten grondslag ligt aan alle activiteiten van D'66 en zijn fracties in de vertegenwoordigende lichamen.

Art. 4. 1. D'66 kent (adspirant)leden en donateurs.
2. Het hoofdbestuur beslist over toelating als (adspirant)lid. Een besluit tot niet-toelating kan slechts worden genomen op gronden, ontleend aan deze Statuten. Van een besluit tot niet-toelating staat beroep open op de geschillencommissie.

Art. 5. 1. Iedere Nederlander of inwoner van Nederland van zestien jaar en ouder, die redelijkerwijs geacht kan worden in te stemmen met de grondgedachten van D'66, kan (adspirant)lid worden en zijn van D'66.
2. Indien betrokkene tevens lid is van enige andere landelijke politieke partij is hij/zij niet verkiesbaar in besturen van D'66 en kan niet door D'66 kandidaat gesteld worden voor een vertegenwoordigend lichaam.
3. Een lid van D'66, dat deel uitmaakt van een bestuur van D'66 of van een D'66-fractie in een vertegenwoordigend lichaam verplicht zich geen lid te worden van enige andere landelijke politieke partij.
4. Indien D'66 deelneemt aan de verkiezingen voor een vertegenwoordigend lichaam verplicht een D'66-lid zich om zich niet kandidaat te stellen voor enige andere politieke partij die aan de verkiezingen voor het betreffende vertegenwoordigende lichaam deelneemt.
5. Indien een D'66-fractie deel uitmaakt van een vertegenwoordigend lichaam verplicht een D'66-lid zich om geen deel uit te maken van een fractie van enige andere politieke partij, die een fractie heeft in het betreffende vertegenwoordigende lichaam.
6. Een lid van D'66, dat deel uitmaakt van een bestuur van D'66 of van een D'66-fractie in enig vertegenwoordigend lichaam of bij opvolging voor een D'66-plaats in dit lichaam in aanmerking komt, verplicht zich na beëindiging van het lidmaatschap van D'66 zijn/haar functie ter beschikking te stellen of niet te aanvaarden.

Art. 6. 1. Het lidmaatschap eindigt door:
a. overlijden;
b. de ontvangst van een schriftelijke opzegging bij het landelijk secretariaat van D'66;
c. schriftelijke opzegging door het Hoofdbestuur wegens een distributieschuld zich uitstrekkende tot een termijn die nader in het Huishoudelijk Reglement wordt geregeld;

d. schriftelijke opzegging door het Hoofdbestuur, wanneer het lid niet meer voldoet aan de eisen gesteld in art. 5;
e. royement.

2. Beeindiging van het lidmaatschap op grond van lid 1 ad b, c, d en e van dit artikel laat de contributie van het lopende jaar onverlet.

3. Het adspirant-lidmaatschap eindigt:
a. door overlijden;
b. door ontvangst van een schriftelijke opzegging op het landelijk secretariaat;
c. door royement;
d. na één jaar;
e. door omzetting in een gewoon lidmaatschap.

Art. 7. Het Hoofdbestuur kan een lid royeren, indien het in strijd met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement handelt, dan wel indien het de partij of één harer organen in ernstige mate in diskrediet brengt.

Art. 8. 1. Bericht van opzegging of royement als lid, zoals bedoeld in art. 6 ad d en e, moet onder vermelding van de gronden binnen een maand per aangetekende brief aan de betrokkene worden verzonden.
2. Bericht van opzegging als lid, zoals bedoeld in art. 6 lid c wordt schriftelijk aan het betrokken lid bericht.
3. Bij opzegging of royement als lid bestaat beroep op de geschillencommissie, uit te oefenen binnen een maand na ontvangst van het bericht van opzegging.

Art. 9. De contributieverplichtingen worden vastgesteld door de Algemene Ledenvergadering op voorstel van het Hoofdbestuur.

Art. 10. 1. D'66 kent drie algemene organen, te weten:
a. de Algemene Ledenvergadering;
b. het Hoofdbestuur, waarbinnen het Dagelijks Bestuur;
c. de Adviesraad.
2. Voorts kent D'66 regio's, subregio's en afdelingen, alsmede de volgende bijzondere organen:
a. vaste commissies
b. commissies ad hoc
c. werkgroepen.

Art. 11. Het Huishoudelijk Reglement stelt regelen omtrent de samenstelling van de partijorganen vast op de grondslag van beperkte herkiesbaarheid in dezelfde functie en beperkte mogelijkheid gelijktijdig meer dan één functie te bekleden.

Art. 12. 1. Het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is onverenigbaar met het bekleden van enige bestuursfunctie binnen de partij.

Het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Provinciale Staten, Gemeenteraden, Stadsdeelraden en openbare lichamen, is onderling niet verenigbaar.

2. Overige incompatibiliteiten met betrekking tot het lidmaatschap van andere vertegenwoordigende lichamen en bestuursfuncties binnen de partij worden bij Huishoudelijk Reglement geregeld.

Art. 13. Het stemmen bij volmacht op een vergadering is niet toegestaan.

Art. 14. 1. De Algemene Ledenvergadering is het hoogste orgaan van D'66; zij komt tenminste eenmaal per jaar bijeen. Aan haar komen alle bevoegdheden toe die niet door de Wet of de Statuten aan andere organen zijn opgedragen.
2. De Algemene Ledenvergadering wordt geleid door een oneven aantal voorzitters en de notulen worden gehouden door een notulencommissie.
3. Een stemcommissie beslist ter vergadering bindend of de Algemene Ledenvergadering een besluit heeft genomen. Een rapportagecommissie beslist, indien wordt gestemd over een niet schriftelijk vastgesteld voorstel, over de inhoud ervan.
4. Het Huishoudelijk Reglement stelt nadere regelen omtrent bijeenroeping, aankondiging, agenda, leiding der vergadering en de wijze waarop besluiten worden genomen met dien verstande dat bijeenroeping in ieder geval geschiedt door schriftelijke kennisgeving aan de leden, welke kan worden gepubliceerd in het door D'66 uitgegeven orgaan.
5. Ieder ter vergadering aanwezig lid heeft een stem.

Art. 15. 1. De leden van D'66 kiezen rechtstreeks op een nader bij Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze het Hoofdbestuur, dat bestaat uit de leden van het Dagelijks Bestuur en één lid uit elke regio.
2. Elke regio kiest een hoofdbestuurslid en een plaatsvervangend hoofdbestuurslid.
3. De leden van het Dagelijks Bestuur worden rechtstreeks door de Algemene Ledenvergadering gekozen.
4. Ontslag van de leden van het Hoofdbestuur geschiedt door de Algemene Ledenvergadering op nader in het Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze.

Art. 16. Het Hoofdbestuur bestaat uit tenminste negen en ten hoogste zevenendertig leden. De samenstelling en het aftreden van het Hoofdbestuur geschiedt op bij Huishoudelijk Reglement vast te stellen wijze.

Art. 17. 1. Het Hoofdbestuur is belast met de algemene leiding van D'66 en met de uitvoering van de besluiten van de Algemene Ledenvergadering.
2. Het Hoofdbestuur is bevoegd aanvullende reglementen vast te stellen voor huishoudelijke en politieke vergaderingen, mits deze niet in strijd zijn met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.
3. Het Dagelijks Bestuur is belast met de dagelijkse leiding van D'66.

Art. 18. D'66 wordt in en buiten rechte vertegenwoordigd door twee leden van het Dagelijks Bestuur, met dien verstande dat het Hoofdbestuur de penningmeester kan machtigen betalingsopdrachten namens D'66 te ondertekenen.

Art. 19. 1. Leden, die voor enige bestuursfunctie binnen D'66 of namens D'66 voor een lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam in aanmerking wensen te komen, moeten een door het hoofdbestuur opgestelde verklaring ondertekenen, waaruit blijkt dat zij niet betrokken zijn geweest bij handelingen, uitingen of voorvallen waaruit een fascistische- of racistische gezindheid blijkt.

2. Kandidaten voor enige partijfunctie binnen D'66 of namens D'66 voor een lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam dienen bij het begin van de kandidaatstellingstermijn lid van D'66 te zijn, aan hun contributieverplichtingen te hebben voldaan en gedurende één jaar voorafgaande aan de dag van verkiezing (adspirant)lid van D'66 te zijn geweest.

3. Bij Huishoudelijk Reglement kan van de termijn in het voorgaande lid, dispensatie worden verleend. (Zie art. 127 van het Huishoudelijk Reglement.)

Art. 20. De Algemene Ledenvergadering verleent, de financiële commissie aan wie het financiële toezicht op het bestuur is opgedragen gehoord, aan de penningmeester al of niet voorwaardelijk décharge over het gevoerde beheer, zoals één en ander nader is geregeld in het Huishoudelijk Reglement.

Art. 21. De Adviesraad is een Eerste en Tweede Kamerfractie en Hoofdbestuur adviserend orgaan. De samenstelling en het functioneren is geregeld bij Huishoudelijk Reglement.

Art. 22. 1. Werkgroepen functioneren onder auspiciën van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 die haar taken in haar Statuten regelt. Deze Statuten komen tot stand na advies van het Hoofdbestuur en na goedkeuring door de Algemene Ledenvergadering van D'66.
2. Het Hoofdbestuur kan het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 verzoeken voor een bepaald onderwerp een werkgroep in te stellen.

Art. 23. 1. Met de scholing en vorming van D'66-leden is belast de Stichting Politiek Scholings- en Vormings Instituut D'66, die haar taken in haar Statuten regelt. Deze Statuten komen tot stand na advies van het Hoofdbestuur en nà goedkeuring van de Algemene Ledenvergadering van D'66.
2. Het Hoofdbestuur kan het bestuur van de Stichting Politiek Scholings- en Vormings Instituut verzoeken voor een bepaald onderwerp of bepaalde groepen een cursus te organiseren.

Art. 24. 1. Een regio verenigt alle leden, wonende in een door het Hoofdbestuur vastgesteld gebied.
2. Een subregio verenigt alle leden, wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied.
3. Een afdeling verenigt alle leden wonende in een door het regiobestuur vastgesteld gebied, dat in beginsel één of meer gemeenten omvat.
4. Het Huishoudelijk Reglement stelt de grondregelen voor regio's, subregio's en afdelingen.
5. Regio's, subregio's en afdelingen zijn bevoegd eigen reglementen vast te stellen, mits deze geen bepalingen bevatten, die in strijd zijn met Statuten en Huishoudelijk Reglement van D'66.
6. Regio's, subregio's en afdelingen zijn geen rechtspersonen.

Art. 25. 1. Samenstelling, bevoegdheden en verplichtingen van de bijzondere organen worden geregeld in het Huishoudelijk Reglement.
2. Commissies ad hoc kunnen door de Algemene Ledenvergadering, de Adviesraad en de ledenvergaderingen van regio's, subregio's en afdelingen worden ingesteld ter uitvoering van door deze vergadering nader omschreven opdrachten.

Art. 26. Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Art. 27. 1. De geldmiddelen van D'66 bestaan uit:
a. contributies,
b. donaties,
c. erfstellingen en legaten,
d. schenkingen,
e. alle overige baten.
2. Het Hoofdbestuur weigert een financiële bijdrage wanneer, naar inzicht van tenminste éénderde van de hoofdbestuursleden, daardoor de politieke onafhankelijkheid van de partij in gevaar kan worden gebracht.

Art. 28. 1. Wijziging van deze Statuten is mogelijk door een besluit van de Algemene Ledenvergadering, genomen met tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
2. Een wijziging treedt niet eerder in werking dan nadat een notariële akte is opgemaakt.

Art. 29. 1. De Algemene Ledenvergadering stelt het Huishoudelijk Reglement vast, dat gewijzigd kan worden door een besluit van de Algemene Ledenvergadering, genomen met absolute meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
2. Het Huishoudelijk Reglement mag niet in strijd zijn met de Statuten.
3. In gevallen waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, beslist het Hoofdbestuur, onverminderd het bepaalde in art. 14, lid 1.

Art. 30. 1. Een besluit tot ontbinding van D'66 wordt door de Algemene Ledenvergadering genomen met tweederde meerderheid van stemmen.
2. Het ontbindingsbesluit geeft aan een eventueel liquidatiesaldo een met het doel van D'66 strokende bestemming.
3. Bij ontbinding van D'66 geschiedt de liquidatie door het Hoofdbestuur.

Art. 31. 1. Een besluit als bedoeld in art. 28 of art. 30 kan alleen worden genomen, indien de Algemene Ledenvergadering is bijeengekomen met de mededeling dat aldaar een dergelijk besluit zal worden voorgesteld.
2. De termijn voor bijeenroeping tot een zodanige vergadering bedraagt tenminste zeven dagen.
3. De letterlijke tekst van een voorstel tot wijziging van Statuten of Huishoudelijk Reglement of tot ontbinding der partij wordt tenminste vijf dagen voor de vergadering bij het landelijk secretariaat en ter vergadering ter inzage gelegd en wordt tenminste veertien dagen tevoren aan de regiobesturen toegezonden.

Huishoudelijk reglement

Hoofdstuk I

LEDEN, ADSPIRANTLEDEN EN DONATEURS

Leden

Art. 1. 1. Aanmelding voor het (adspirant) lidmaatschap en het donateurschap geschiedt bij het landelijk secretariaat.

2. Het lidmaatschap wordt geacht in te gaan op de datum van aanmelding.

3. Na afvoering als lid wegens contributieschuld wordt het lidmaatschap geacht wederom in te gaan op de datum waarop de contributieschuld is voldaan.

Art. 2. Het Hoofdbestuur beslist over de toelating als lid. Een besluit tot niet toelating kan slechts genomen worden op gronden ontleend aan artikel 5 van de Statuten. Van een besluit tot niet toelating staat beroep open op de geschillencommissie.

Art. 3. De rechten aan het lidmaatschap verbonden kunnen worden uitgeoefend zodra aan de contributieverplichting is voldaan.

Art. 4. 1. De contributie van enig jaar dient te zijn voldaan op 1 februari van dat jaar, dan wel binnen drie maanden na aanmelding als lid, dan wel bij contributiebetaling in termijnen, telkenmale binnen één maand na aanvang van die termijn.

2. De betaling van de contributie kan in termijnen plaatsvinden op voorwaarde, dat door het lid een ondertekende verklaring wordt afgegeven dat de contributie zal worden voldaan door een machtiging tot periodieke overboeking van een rekening bij de PCGD of bij een bank.
Een nieuw lid is de eerste maal tenminste de minimumcontributie in éénmaal verschuldigd.

3. Indien op data, bedoeld in lid 1, niet aan de contributieverplichting is voldaan, is het Hoofdbestuur gerechtigd de toezending van de Democraat op te schorten.

4. De contributies worden geïnd door de penningmeester van het Hoofdbestuur, die ervoor zorg draagt dat de leden tijdig een verzoek tot betaling ontvangen en bij niet-betaling eenmaal aan hun verplichting worden herinnerd.

5. De termijn, bedoeld in artikel 6 ad c van de Statuten, wordt geacht te zijn verstreken, indien op 1 februari van enig jaar niet aan de contributieverplichting over het voorgaande jaar is voldaan. De betreffende leden ontvangen hiervan uiterlijk een maand tevoren schriftelijk bericht.

6. Na afvoering als lid wegens contributieschuld kan men eerst weer tot het lidmaatschap worden toegelaten, wanneer de contributieschuld is voldaan.

7. Het contributiejaar is gelijk aan het boekjaar.

8. De Algemene Ledenvergadering stelt op voorstel van het Hoofdbestuur een gedifferentieerde contributieregeling vast.

Art. 5. Met inachtneming van het in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement bepaalde, heeft ieder lid van D'66 het recht:

1. alle ledenvergaderingen bij te wonen, aan de discussie deel te nemen en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt;
2. deel uit te maken van werkgroepen en hun vertakkingen en daarin zijn stem uit te brengen bij de vaststelling van rapporten en adviezen;
3. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door D'66 gesteld worden bij de verkiezing van een vertegenwoordigend lichaam;
4. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
5. kandidaat te staan voor te kiezen bijzondere organen van D'66;
6. kandidaat te staan namens D'66 voor een vertegenwoordigend lichaam;
7. bestuursvergaderingen, uitgezonderd die van het Dagelijks Bestuur, na voorafgaande melding bij het bestuur als toehoorder bij te wonen, met dien verstande, dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan verklaren.

Adspirantleden en donateurs

Art. 6. 1. Donateurs zijn allen die geen (adspirant)lid zijn van D'66 en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van D'66.

2. Adspirantleden zijn die leden die een door de ALV vast te stellen jaarlijkse bijdrage betalen, en op grond daarvan de rechten van leden hebben, met uitzondering van het stemrecht en het actief en passief kiesrecht.

3. Het adspirant-lidmaatschap kan ten hoogste één jaar duren; deze periode telt mee voor de vervulling van de termijn, genoemd in artikel 19 lid 2 van de Statuten.

Hoofdstuk II

Algemene Ledenvergadering

Algemeen

Art. 7. 1. De Algemene Ledenvergadering (ALV) wordt gevormd door de leden van D'66.

2. De ALV is het hoogste orgaan van D'66 inzake alle aangelegenheden op landelijk politiek en organisatorisch terrein, voor zover die niet door Statuten of Huishoudelijk Reglement aan andere organen zijn opgedragen.

Art. 8. 1. De ALV wordt zo mogelijk tweemaal, maar tenminste eenmaal per jaar door het Hoofdbestuur bijeengeroepen.

2. De voorjaars-ALV wordt binnen zes maanden na afloop van het boekjaar gehouden. Tijdens deze ALV wordt de jaarrekening van het afgelopen jaar behandeld, tenzij deze ALV vóór 1 maart wordt gehouden. Tevens wordt de contributieregeling en de regiobijdrageregeling voor het komende jaar vastgesteld.

3. De najaars-ALV wordt in de maanden september, oktober of november gehouden. Tijdens deze ALV wordt de begroting voor het komende jaar vastgesteld.

4. Beide ALV's hebben allereerst tot taak het Beleidsprogram, het Verkiezingsprogramma en het Europees Programma vast te stellen en voorts overige politieke, organisatorische en financiële besluiten te nemen.

Art. 9. 1. Voorts wordt de ALV ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeengeroepen op verzoek van:
a. één van de kamerfracties van D'66
b. de Adviesraad
c. tenminste twee algemene regiovergaderingen
d. tenminste 10 procent van de leden.
2. Indien niet binnen twee weken aan het verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze waarop het Hoofdbestuur de ALV bijeenroept of per advertentie in drie veelgelezen dagbladen.

Voorbereiding

Art. 10. 1. Het Hoofdbestuur heeft de plicht de besluitvorming op de ALV's zo grondig mogelijk voor te bereiden en alle geledingen van de partij hierbij te betrekken.
2. Ter voorbereiding van de ALV's is het Hoofdbestuur belast met:
a. het (doen) opstellen van een meerjarenplanning van de herziening van het Beleidsprogram, die voor advies aan de Programmacommissie, de SWB en de Adviesraad wordt overgelegd;
b. het (doen) vervaardigen van alle conceptvoorstellen die aan de ALV worden voorgelegd;
c. het tijdig beschikbaar stellen van deze conceptvoorstellen aan de partij-organen en leden;
d. de organisatorische maatregelen die noodzakelijk zijn om een verantwoorde besluitvorming op de ALV te bevorderen.

Aankondiging en Agenda

Art. 11. 1. Jaarlijks stelt het Hoofdbestuur de data van de te houden ALV's vast en maakt deze planning aan de leden bekend.
2. Uiterlijk elf maanden vóór een ALV legt het Hoofdbestuur de concept-agenda voor advies voor aan:
a. de Kamerfracties,
b. de Europese fractie,
c. de Adviesraad.
3. Tot uiterlijk tien maanden vóór de ALV kunnen deze instanties voorstellen tot wijziging en aanvulling van de concept-agenda indienen.
4. De ALV-agenda wordt uiterlijk 7 maanden vóór de ALV, ofwel direct na het aan de ALV voorafgaande congres, door het Hoofdbestuur vastgesteld en met een korte toelichting in de Democraat gepubliceerd.

Congresvoorstellen

Art. 12. 1. Zo spoedig mogelijk nadat de agenda is gepubliceerd worden de congresvoorstellen ter kennis van alle leden gebracht.
2. Bij de toezending dienen zodanige termijnen in acht te worden genomen, dat op ARV's, SRV's en AAV's een inhoudelijke discussie over de congresvoorstellen kan plaatsvinden. Bij de termijnbepaling dient de maand juli buiten beschouwing te worden gelaten.
3. De onderstaande soorten congresvoorstellen dienen uiterlijk de onderstaande termijnen, voorafgaande aan de ALV te worden toegezonden:
a. m.b.t. het Beleidsprogram en het Europees Program: vijf maanden vóór de ALV;
b. m.b.t. het Verkiezingsprogramma, politieke en organisatorichte resoluties, Statuten en Huishoudelijk Reglement, de contributieregeling en de regiobijdrageregeling: drie maanden vóór de ALV;
c. m.b.t. de jaarbegroting en de jaarrekening: twee weken vóór de ALV.
4. Bij alle congresvoorstellen voegt het Hoofdbestuur een toelichting waarin de essentiële beslispunten worden vermeld.
5. Moties en amendementen m.b.t. de ad a en b genoemde congresvoorstellen en de gegevens m.b.t. de kandidaten voor besturen en commissies, die door de ALV worden gekozen, worden uiterlijk twee weken voor de ALV toegezonden aan die leden die te kennen hebben gegeven dat ze deze stukken – tegen kostprijs – wensen te ontvangen.
6. In een congresreglement, dat tegelijk met de ALV-agenda in de Democraat wordt gepubliceerd, legt het Hoofdbestuur de data, die op grond van het gestelde in dit artikel en artikel 13 voor deze ALV gelden, vast.

Moties en Amendementen

Art. 13. 1. M.b.t. alle geagendeerde congresvoorstellen kunnen moties en/of amendementen worden ingediend.
2. Moties en amendementen kunnen worden ingediend door:
a. ARV
b. SRV
c. AAV
d. 25 individuele leden
e. het Hoofdbestuur.
3. Moties en amendementen ingediend door een ARV, SRV of AAV moeten met absolute meerderheid van stemmen zijn goedgekeurd. Bij indiening moeten minimaal 2 leden van het betreffende bestuur schriftelijk verklaren en ondertekenen dat de motie of het amendement aan deze voorwaarde voldoet.
4. De in lid 2 ad d bedoelde moties en amendementen moeten door minimaal 25 leden worden ondertekend.
5. De moties en amendementen dienen te worden opgesteld volgens een in het congres-reglement vastgelegd model.
Bij de publicatie van moties en amendementen vermeldt het Hoofdbestuur een aanbeveling.
6. Moties en amendementen dienen uiterlijk twee maanden vóór de ALV bij het landelijk secretariaat te worden ingediend.
7. Moties, die betrekking hebben op actuele politieke situaties, moeten uiterlijk 48 uur vóór de ALV bij het landelijk secretariaat worden ingediend.

Orde van de ALV

Art. 14.

1. De ALV behandelt in de eerste plaats de geagendeerde congresvoorstellen en de daarop ingediende moties en amendementen, die door de Rapportage commissie en/of de Programmacommissie zijn goedgekeurd.
Bij ontrading van een voorstel, amendement of motie door het Hoofdbestuur en/of Programmacommissie krijgt de indiener "een tweede ronde".
2. Indien een motie of amendement door de Rapportagecommissie niet wordt goedgekeurd, ontvangen de indieners hiervan binnen twee weken na de in art. 13 lid 6 vermelde sluitingsdatum schriftelijk bericht.
3. De Rapportagecommissie en de Programmacommissie hebben het alleenrecht op grondslag van de ingediende moties en amendementen en naar aanleiding van de discussie, ook tijdens de ALV amendementen in te dienen.

4. Over het in behandeling nemen van de actuele politieke moties, zoals bedoeld in art. 13 lid 7 en de in art. 14 lid 3 bedoelde amendementen, beslist de ALV zonder toelichting of discussie.
5. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen.

Art. 15. 1. De ALV wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het Hoofdbestuur zijn aangewezen uit de leden die geen zitting hebben in het Hoofdbestuur en de programmacommissie.
Bij de behandeling van een onderwerp waarbij één der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken, treedt deze niet op als fungerend voorzitter zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op de ALV waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van de ALV heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de

voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op de ALV, die daarover stemt zonder discussie.

2. Op voorstel van de voorzitters kan de ALV zich ter voorbereiding van de plenaire discussie in secties splitsen onder leiding van de door de voorzitters aangewezen sectievoorzitters. Voorstellen die in een sectievergadering minder dan 25 procent van de stemmen hebben gekregen worden in de plenaire zitting niet aan de orde gesteld. Voorstellen die in een sectievergadering 25 procent van de stemmen of meer hebben gekregen, worden in de plenaire zitting aan de orde gesteld; amenderen van deze voorstellen is niet mogelijk behoudens het bepaalde in lid 3 van artikel 14.

Art. 16. 1. Een ALV begint met de aanwijzing van een stemcommissie en een notulencommissie op voordracht van de voorzitters.

2. De stemcommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid daarvan en constateert de uitslag van de stemming.

3. De notulencommissie maakt een zakelijk verslag van de vergadering en draagt zorg, dat het verloop van de vergadering op geluidsband wordt vastgelegd.

4. Het verslag van de ALV ligt vanaf twee maanden na de ALV ter inzage op het landelijk secretariaat, waar ook de geluidsbanden worden opgeslagen.

5. Het Hoofdbestuur publiceert binnen twee maanden na de ALV in de Democraat korte samenvattingen van de behandelde agendapunten en een overzicht van de aangenomen en verworpen congresvoorstellen, moties en amendementen.

Art. 17. 1. Behoudens het in Statuten en Huishoudelijk Reglement bepaalde neemt de ALV besluiten met gewone meerderheid van stemmen. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan de ALV bij acclamatie een besluit nemen.

2. Ieder bij een stemming op de ALV aanwezig lid kan één stem uitbrengen.

3. Stemming over personen geschiedt schriftelijk. Wanneer zich voor een functie slechts een kandidaat heeft aangemeld, kan verkiezing bij acclamatie geschieden. Voor het overige is lid 1 niet van toepassing.

4. Over zaken wordt gestemd op een door de voorzitters te bepalen wijze.

Art. 18 1. Indien de ALV de behandeling van enig agendapunt naar een later tijdstip verschuift, worden de hierop betrekking hebbende moties/amendementen automatisch aangehouden tot de feitelijke behandeling.

2. Indien het onderhavige agendapunt inmiddels gewijzigd wordt, bepaalt de indiener(ster) van de motie/het amendement bij de behandeling ervan of deze/dit nog onderwerp van de beraadslaging dient uit te maken.

Interne kandidaatstelling algemeen

Art. 19. 1. Bij de kandidaatstelling voor bestuursfuncties, bijzondere organen van D'66, de Adviesraden en vertegenwoordigende lichamen namens D'66 gelden, met inachtneming van het overigens in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement bepaalde, de volgende basisvoorwaarden:

a. de kandidaat dient bij het begin van de aanmeldingstermijn van de kandidaatstelling (adspirant) lid van D'66 te zijn;

b. de kandidaat dient gedurende het jaar voorafgaande aan de dag van verkiezing lid van D'66 te zijn;

c. de kandidaat dient een verklaring over te leggen als bedoeld in art. 19 van de Statuten;

d. de kandidaat dient te verklaren dat hij/zij geen lid is van een andere landelijke politieke partij.

e. de kandidaat dient een aantal persoonlijke gegevens (naam, adres, woonplaats, telefoonnummer, beroep, geboortedatum, relevante maatschappelijke functies) en gegevens omtrent huidige en vorige partijfuncties te verstrekken.

f. Bij gemeenteraadsverkiezingen en stadsdeelraadverkiezingen dient de kandidaat te verklaren dat hij/zij geen lid is of zal worden van een plaatselijke politieke groepering die meedingt voor zetels in de raad.

2. Het bestuursorgaan op ieder niveau is verantwoordelijk voor de kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures op het betrokken organisatieniveau zowel voor functies binnen de partij als namens de partij.

3. Het bestuursorgaan op ieder niveau is verantwoordelijk voor:

a. vaststelling van het kandidaatstellings- en verkiezingsreglement door de ledenvergadering;

b. het maken van een profielschets voor iedere functie, waarin taak/aanvullende/functievereisten/aanvullende onverenigbaarheden/zittingsduur e.d. worden vermeld;

c. de contrôle en verificatie van de informatie van de kandidaten. Het bestuur zelf kan zich hiermee belasten, maar de ledenvergadering kan besluiten dit op te dragen aan een Verkiezings-Commissie;

d. informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden. Deze informatie behelst:
- verificatie van de informatie, verstrekt door de kandidaat
- een eventueel stemadvies, dat binnen het bestuur tot stand is gekomen

e. vaststelling van de kiesprocedure door de ledenvergadering, waarbij wordt geregeld of de kandidatenlijst wordt vastgesteld via een poststemming of stemming ter vergadering;

f. het door kandidaten voldoen aan de wettelijke vereisten voor verkiezing;

g. de mogelijkheid tot presentatie van de kandidaten;

h. vaststelling van de omvang van de kandidatenlijst door de ledenvergadering;

i. een beroepsprocedure die beroep op de landelijke geschillencommissie mogelijk maakt, zodanig dat de uitspraak voor de interne verkiezingen aan de leden bekend kan zijn.

4. Het Hoofdbestuur heeft de bevoegdheid kandidaten van de kandidatenlijst voor vertegenwoordigende lichamen te schrappen, voor wat betreft de niet-landelijke lichamen uitsluitend op voordracht van het regio- (voor het provinciale niveau) of afdelingsbestuur (voor het gemeentelijke niveau). De resp. besturen komen tot zo'n besluit c.q. doen zo'n voordracht uitsluitend wanneer er feiten aan het licht komen, die op het moment van kiezen niet bekend waren en die naar het oordeel van het bestuur tot een andere uitslag aanleiding mouden hebben kunnen geven of die de kandidaat en de partij ernstig in discrediet brengen. De beslissing van het bestuur is voor beroep vatbaar.

5. Elk lid heeft het recht zich uit te spreken over samenstelling van besturen en lijsten van kandidaten voor vertegenwoordigende functies. Dit recht is niet overdraagbaar.

6. Kandidaten voor vertegenwoordigende functies moeten zich melden op het landelijk secretariaat, alle andere kandidaten melden zich eerst bij het betreffende bestuur, waarna dat bestuur de kandidaten ter informatie doorgeeft aan het landelijk secretariaat.

7. Op ieder niveau moet in het kandidaatstellings- en verkiezingsreglement voor iedere functie tenminste het volgende geregeld zijn:
a. de zittingstermijn en de herkiesbaarheid
b. de onverenigbaarheid van functies
c. de eventuele aanvullende functievereisten, zoals in de profielschets opgenomen
d. de wijze van kandidaatstelling
e. de wijze waarop het recht van presentatie en de informatieverstrekking geregeld is;
f. welk orgaan (bestuur, verkiezingscommissie) op welke wijze de informatieverificatie verricht;
g. de wijze, waarop de stemming door de leden zal geschieden;
h. een tijdsplanning voor iedere kandidaatstelling en verkiezing, in relatie tot andere terzake van belang zijnde ontwikkelingen, zoals bijv. de externe verkiezingen en de vaststelling van het verkiezingsprogram.

Hoofdstuk III

Hoofdbestuur

Art. 20. 1. Het Hoofdbestuur bestaat uit de leden van het Dagelijks Bestuur en één lid uit elke regio.
2. Het Dagelijks Bestuur wordt tijdens de ALV gekozen volgens de methode van bijlage C van het Huishoudelijk Reglement.
3. Elke regio kiest een hoofdbestuurslid en tenminste één plaatsvervangend hoofdbestuurslid. De verkiezing geschiedt schriftelijk volgens de methode van bijlage C van het Huishoudelijk Reglement.

Art. 21. 1. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een voorzitter, een vice-voorzitter politiek (eerste vice-voorzitter), een vice-voorzitter organisatie (tweede vice-voorzitter), een eerste en tweede penningmeester, een eerste en tweede publiciteitscoördinator, een secretaris-politiek, een secretaris-organisatie en een secretaris-buitenland.
2. Het Dagelijks Bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van zijn leden.
3. Binnen het Hoofdbestuur vervult het Dagelijks Bestuur de uitvoerende taak.

Art. 22. 1. Ieder lid van D'66 kan zichzelf of een ander lid, mits die zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen voor het Dagelijks Bestuur.
2. Ieder lid van een regio kan zichzelf of een ander lid van die regio, mits die zich daartoe bereid verklaart, kandidaat stellen als regio-hoofdbestuurslid.

Art. 23. 1. Zo mogelijk bij publikatie van de ALV-agenda, doch uiterlijk vier maanden vóór de ALV publiceert het Hoofdbestuur in de Democraat in welke vakatures in besturen en commissies de ALV dient te voorzien.
2. De aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling begint onmiddellijk nadat door het Hoofdbestuur aan de leden mededeling hiervan is gedaan en sluit twee maanden voor de ALV.
3. Ieder lid van D'66 kan zich aanmelden als kandidaat door middel van een aangetekend verzonden aanmeldingsformulier, te richten aan het landelijk secretariaat.
4. Bij aanmelding dient aan de voorwaarden, vermeld in art. 19 lid 1 te worden voldaan.
5. Gelijktijdig met de aanmelding kan de kandidaat een persoonlijke toelichting van maximaal 300 woorden verstrekken. Deze toelichting mag geen verklaringen bevatten die strijdig zijn met de in lid 4 genoemde verklaringen en hierin mogen geen namen van andere leden als referentie worden vermeld.

Art. 24. 1. De geldigheid van de aanmeldingen wordt beoordeeld door het Hoofdbestuur, dat verplicht is na te gaan of aan de voor de kandidaatstelling geldende voorwaarden wordt voldaan.
2. Het Hoofdbestuur verklaart een aanmeldingsformulier ongeldig indien:
a. de feitelijke gegevens, bedoeld in art. 19, lid 1, onjuist of onvolledig zijn;
b. de bereidverklaringen, bedoeld in art. 19, lid 1, niet of met beperkingen zijn afgelegd;
c. het Hoofdbestuur beschikt over schriftelijke aanwijzingen die ernstige twijfels oproepen over de juistheid van de afgelegde verklaringen;
d. de aanmelding na het gepubliceerde sluitingstijdstip door het landelijk secretariaat wordt ontvangen.
3. Binnen twee weken na sluiting van de kandidaatstelling ontvangt de kandidaat bericht van het Hoofdbestuur indien de aanmelding niet geldig wordt geoordeeld.
4. De kandidaat kan binnen vijf dagen na de datum van beslissing in beroep gaan bij de Geschillencommissie, die binnen tien dagen na datum van beroep beslist.

Art. 25. 1. Het Hoofdbestuur wordt gekozen voo de periode van twee jaar.
2. Een hoofdbestuurslid is slechts tw maal herkiesbaar.
3. Indien een hoofdbestuurslid aftree voordat de termijn van twee jaar i verstreken en gekozen wordt in een andere hoofdbestuursfunctie, geldt voor deze verkiezing de termijn di resteert tot een maximum zittingstermijn van zes jaar is bereikt.

4. Het lidmaatschap van het Hoofdbestuur is niet verenigbaar met enige andere partijfunctie, behalve het lidmaatschap van de programmacommissie en de commissies ad hoc.
5. Functies in niet in dit reglement geregelde commissies gelden niet als partijfuncties.
6. Het lidmaatschap van het Hoofdbestuur is niet verenigbaar met het lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam.

Art. 26. Voorzover door Statuten, Huishoudelijk Reglement en de ALV niet beperkt, heeft het Hoofdbestuur alle bevoegdheden betreffende:
a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van afdelingen, subregio's en regio's
b. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het Hoofdbestuur.

Art. 27. 1. Het Hoofdbestuur is gemotiveerde verantwoording verschuldigd aan de ALV.
2. Het Hoofdbestuur brengt regelmatig verslag uit over zijn werkzaamheden op de daartoe geëigende wijze.

Art. 28. 1. Neemt de ALV een motie van wantrouwen aan tegen het Hoofdbestuur dan dient dit onverwijld af te treden.
2. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het Dagelijks Bestuur, dat binnen drie maanden de Algemene Ledenvergadering bijeen roept om een nieuw Dagelijks Bestuur te kiezen. De regio's kiezen binnen drie maanden hun nieuwe regio-hoofdbestuursleden, die tegelijk met het nieuwe Dagelijks Bestuur in functie treden.

Art. 29. Als de plaats van een lid van het Dagelijks Bestuur tussentijds vacant wordt, wijst het Hoofdbestuur uit zijn midden een opvolger aan totdat tijdens de eerstvolgende ALV door verkiezing in de vacature wordt voorzien. Als de plaats van een regio-hoofdbestuurslid tussentijds vacant komt, kiest de regio tijdens de eerstvolgende Algemene Regiovergadering een opvolger.

Art. 30. 1. Jaarlijks na afloop van het verenigingsjaar, laat de penningmeester de boeken van de vereniging controleren door een door het Hoofdbestuur aangewezen registeraccountant. Het rapport van deze accountant wordt terstond overgelegd aan het Hoofdbestuur en de financiële commissie.
2. Op de eerstvolgende ALV stelt het Hoofdbestuur het exploitatieoverzicht over het afgelopen jaar, de balans en het accountantsrapport aan de orde en verzoekt de ALV de penningmeester te déchargeren.
3. De toelichting op de jaarrekening bevat ondermeer een lijst van alle schenkingen aan D'66 van meer dan vijfentwintighonderd gulden zonder vermelding van de namen der schenkers.

Art. 31. 1. Jaarlijks biedt het Hoofdbestuur de ALV een begroting voor het komende jaar ter goedkeuring aan.
2. Jaarlijks dient het Hoofdbestuur een voorstel in voor een gedifferentieerde contributieregeling voor het komende jaar.
3. Jaarlijks legt het Hoofdbestuur een regeling voor de financiële bijdrage aan de regio's aan de ALV voor.
4. Bij aanbieding van de jaarrekening legt het Hoofdbestuur verantwoording af over de besteding van het verkiezingsfonds en verschaft inzicht in de voorgenomen besteding van dit fonds.
5. Indien een voorjaars- en een najaars-ALV worden gehouden gelden de bepalingen in art. 8, lid 2 en 3 van dit reglement.

Art. 32. 1. Bij tussentijds aftreden van de penningmeester zijn de bepalingen betreffende de jaarrekening van overeenkomstige toepassing voor het gedeelte van het kalenderjaar dat eindigt met de dag van aftreden.
2. De beslissing omtrent décharge wordt genomen op de eerste ALV die gehouden wordt nadat aan het bepaalde in art. 30, lid 1 is voldaan.

Art. 33. 1. Het Hoofdbestuur draagt zorg voor een regelmatige uitgave van het partijblad de Democraat, dat gratis aan alle leden wordt toegezonden.
2. De financiële verantwoordelijkheid voor het partijblad berust bij het Dagelijks Bestuur.
3. Het Hoofdbestuur delegeert de overige verantwoordelijkheden voor de Democraat aan een redactieraad en regelt de taak en bevoegdheden van deze redactieraad in een redactiestatuut.
4. De redactieraad wordt samengesteld uit:
a. de publiciteits-coördinator van het Dagelijks Bestuur;
b. een lid van het Dagelijks Bestuur, te benoemen door het Hoofdbestuur;
c. tenminste een vertegenwoordiger van de fracties van Eerste en Tweede Kamer en van het Europees Parlement, te benoemen door deze fracties gezamenlijk;
d. tenminste vier leden, te benoemen door het Hoofdbestuur op voordracht van de redactieraad.
5. Het Dagelijks Bestuur voorziet in het secretariaat van de redactieraad door een van de medewerkers van het landelijk secretariaat aan de redactieraad toe te voegen. De redactieraad heeft zijn zetel ten kantore van het landelijk secretariaat.
6. Geschillen tussen het Hoofdbestuur en de redactieraad worden beschouwd als een geschil in de zin van art. 46, ad a.2. van dit reglement.
7. Het lidmaatschap van de redactieraad wordt geacht een partijfunctie te zijn in de zin van art. 19 van de Statuten.

Hoofdstuk IV

Bijzondere organen

Art. 34. 1. D'66 kent drie soorten bijzondere organen, te weten vaste commissies, commissies ad hoc en werkgroepen.
2. Vaste commissies zijn:
a. de rapportagecommissie
b. de programmacommissie
c. de geschillencommissie
d. de financiële commissie
e. de landelijke verkiezingscommissie.

Art. 35. 1. Een lid van D'66 kan slechts van één vaste commissie deel uit maken.
2. Leden van een vaste commissie zijn slechts éénmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.
3. De ALV kiest op niet-bindende voordracht van het Hoofdbestuur voor zover niet anders bepaald, de leden van de vaste commissies.
4. Het Dagelijks Bestuur voorziet in het secretariaat van een vaste commissie door een van de medewerkers van het landelijk secretariaat aan de commissie toe te voegen.
5. Het Dagelijks Bestuur wijst een van zijn leden aan als contactpersoon met de vaste commissie.
6. De vaste commissies hebben hun zetel ten kantore van het landelijk secretariaat.
7. De kosten van de commissies komen voor rekening van het Hoofdbestuur, doch dienen vooraf door de penningmeester te worden goedgekeurd.
8. Van de vergaderingen van de vaste commissies worden door de toegevoegd secretaris verslagen gemaakt, die aan de leden van de commissies en het Dagelijks Bestuur worden gezonden.

Rapportagecommissie

Art. 36. De Rapportagecommissie bestaat uit 6 leden, die voor een tijd van drie jaar door de ALV worden gekozen. Zij zijn éénmaal onmiddellijk herkiesbaar.

Artikel 37:
De Rapportagecommissie heeft tot taak (voorzover niet geregeld in artikel 14)
a. Advisering van het hoofdbestuur omtrent op te nemen agendapunten, voortkomend uit voorafgaande ALV-besluiten.
b. Bewaking van de procedures inzake de besluitvorming, zoals tijdige publikatie congresstukken, goedkeuring programmateksten door het Hoofdbestuur.
c. Advisering ARV's omtrent besluitvormingsprocedures, zoals zorgdragen, dat amendementen zich richten op essentiële beslispunten.
d. Tijdens de ALV bewaking samenhang Statuten en Huishoudelijk Reglement.
e. Vaststellen van ALV-besluiten ten behoeve van Hoofdbestuur, Programmacommissie e.a. en deze verwerken in actiepuntenlijsten
f. Bewaken van de uitvoering van ALV-besluiten door Hoofdbestuur en Programmacommissie.
Artikel 38.
De Rapportagecommissie heeft het recht (voorzover niet geregeld in artikel 14):
a. om amendementen en moties te weigeren omdat ze
1. niet aan de technische voorschriften voldoen, zoals vormgeving, sluitingstermijn, of wanneer amendementen ten onrechte als moties worden ingediend
2. in de bevoegdheden van de Programmacommissie treden
b. om amendementen met betrekking tot Huishoudelijk Reglement, Statuten en Financien (e.a. niet betreking hebbende op BP/VK/EP), die zich in dezelfde richting uitlaten, ineen te voegen
c. om amendementen met betrekking tot Huishoudelijk Reglement, Statuten, Financien e.a. niet op BP, VP, EP betrekking hebbend, als redactioneel voor te leggen aan de ALV.
d. om bij de publicatie van de amendementen aan te geven, waar het zwaartepunt van de discussie ligt
e. om de ALV te adviseren

Programmacommissie

Art. 39. 1. De Programmacommissie bestaat uit 12 leden, waarvan er 7 door de ALV worden gekozen voor een tijd van drie jaar. Zij zijn één maal onmiddellijk herkiesbaar. De commissie kiest uit haar midden een voorzitter.

2. Het Hoofdbestuur en de fracties van de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement, alsmede het SWB-bestuur wijzen uit hun midden gezamenlijk vijf leden van de Programmacommissie aan.
Artikel 40:
1.De Programmacommissie heeft tot taak (voor zover niet geregeld in artikel 14 en Hoofdstuk X van dit Reglement).
De bewaking van de samenhang tussen Beleids-, Verkiezings- en Europees Parlement.
2. De Programmacommissie heeft het recht (voor zover niet geregeld in art. 14 en Hoofdstuk X van dit Reglement):
a. om amendementen/moties met betrekking tot Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma te weigeren omdat ze:
1. niet aan de technische voorschriften voldoen zoals vormgeving sluitingstermijn, of wanneer amendementen ten onrechte als moties zijn ingediend,
2. in de bevoegdheden van de Rapportagecommissie treden,
b. om amendementen met betrekking tot Beleids-, Verkiezings-, Europees Programma die zich in dezelfde richting uitlaten ineen te voegen;
c. om amendementen met betrekking tot het Beleids,- Verkiezings-, Europees Programma als redactioneel voor te leggen aan de ALV,
d. om bij de publicatie van de amendementen aan te geven, waar de zwaartepunten van de discussie liggen.
e. om de ALV te adviseren.

Geschillencommissie

Art. 41. De geschillencommissie bestaat uit een voorzitter, tevens lid, en negen gewone leden. Alle leden worden telkens voor de tijd van drie jaar gekozen.

Zij kunnen éénmaal onmiddellijk worden herkozen.

Art. 42. De voordracht van het Hoofdbestuur conform art. 35, lid 3, vermeldt telkens tenminste twee maal zoveel namen als er vacatures zijn te vervullen. Een groep van tenminste vijfentwintig leden van D'66 is bevoegd deze voordracht aan te vullen.

Art. 43. De voorzitter van de commissie wordt door de commissie gekozen uit hun midden.

Art. 44. Indien de voorzitter is afgetreden en niet herkozen roept de toegevoegde secretaris in overleg met de leden van de commissie binnen twee maanden na de ALV de commissie bijeen voor een vergadering, waarin een voorzitter wordt gekozen volgens bijlage C van dit reglement.

Art. 45. Iedere partij in een geschil dient steeds zijn eigen kosten te dragen.

Art. 46. De geschillencommissie heeft tot taak:
a. het beslechten van geschillen tussen:
1. de leden van de partij enerzijds en partij-organen ingesteld bij of krachtens de Statuten, dan wel bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement anderzijds.
2. Partij-organen als bedoeld onder 1 onderling.
3. partijfunctionarissen onderling;
b. het desgevraagd uitleggen van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement;
c. het beslissen in beroep bij royement;
d. het beslissen in beroep bij niet toelating als lid van de partij;
e. het beslissen in beroep bij niet-aanvaarding van een kandidaat bij de kandidaatstelling voor vertegenwoordigende lichamen.

Art. 47. 1. De behandeling van de zaak vindt plaats door een uit de commissie samengestelde kamer, aan te wijzen door de voorzitter.
Als voorzitter van de kamer zal het lid optreden, dat het langst deel uitmaakt van de commissie.
2. Een kamer doet geen uitspraak dan nadat zij partijen in de gelegenheid heeft gesteld om in persoon gehoord te worden, en de partij tegen wie het geschil aanhangig is gemaakt in de gelegenheid is gesteld in een door de kamer vast te stellen termijn een schriftelijk verweerschrift in te dienen.

3. Een kamer bestaat uit:
   a. vijf leden voor geschillen als bedoeld in artikel 46, sub b
   b. drie leden voor overige geschillen als bedoeld in artikel 46.
4. Indien een kamer van de commissie tijdens de behandeling van een geschil anders wordt samengesteld, vindt een nieuwe behandeling plaats.

Art. 48. 1. De voorzitter ziet erop toe, dat in een kamer geen leden zitting nemen die bij het aanhangige geschil persoonlijk betrokken zijn. Bij twijfel hierover beslist de voorzitter, waarbij de betrokken leden gehoord worden.

2. Ook door ieder der bij het geschil betrokken partijen kan tot uiterlijk drie dagen vóór de mondelinge behandeling schriftelijk of mondeling bezwaar worden gemaakt tegen een lid van de kamer dat bij het geschil of één van de partijen zodanig persoonlijk is betrokken, dat de onpartijdigheid gevaar loopt. Een zodanige persoonlijke betrokkenheid zal steeds worden aangenomen bij:
   a. bloed- en aanverwantschap in de rechte lijn en in de zijlijn tot en met de vierde graad;
   b. het bestaan van een dienstverband;
   c. een beslissing in beroep als bedoeld in art. 46, sub c, waarbij een lid van de kamer reeds betrokken is geweest.
3. De beslissing omtrent wraking wordt door de betreffende kamer genomen bij gewone meerderheid van stemmen, binnen acht dagen nadat het bezwaar is ingediend.

Art. 49. De voorzitter van de commissie is, alvorens een geschil formeel bij een kamer aanhangig te maken, steeds bevoegd te pogen de partijen te verzoenen.

Art. 50. 1. Een geschil als bedoeld in artikel 46 dient schriftelijk bij de geschillencommissie aanhangig te worden gemaakt en toegezonden te worden aan het landelijk secretariaat.

2. Zodra een geschil aanhangig wordt gemaakt, informeert de commissie onverwijld de andere partij. Het dagelijks bestuur wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van het geschil.
3. De leden en de secretaris van de geschillencommissie verstrekken geen informatie over aanhangige geschillen aan derden die niet bij het geschil betrokken zijn, dan na overleg met het lid van het Dagelijks Bestuur, dat als contactpersoon met de geschillencommissie is aangewezen.
4. De voorzitter van de kamer stelt de wijze van behandeling vast, met inachtneming van het bepaalde in art. 55 en ziet erop toe dat partijen in een geschil gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.
5. De voorzitter van de kamer geeft beide partijen inzage van alle aan de commissie ter hand gestelde stukken m.b.t. het aanhangige geschil.

Art. 51. De kamer doet uitspraak uiterlijk binnen drie maanden na de dag, waarop het geschil aanhangig is gemaakt, met dien verstande, dat zij in zaken als bedoeld in artikel 46 sub c en d binnen één maand en in zaken als bedoeld in artikel 46 sub e binnen tien dagen beslist.

Art. 52. De kamer beslist als goede mannen en vrouwen naar billijkheid en bij meerderheid van stemmen. Bij de beslissing wordt vermeld of deze met eenparigheid dan wel bij meerderheid van stemmen is genomen. Een beslissing kan slechts dan genomen worden, indien de kamer voltallig is. De beslissing der kamer wordt schriftelijk en gemotiveerd gegeven. Zij wordt onverwijld aan belanghebbenden meegedeeld.
De leden der kamer die een van de meerderheid afwijkend standpunt innemen kunnen daarvan schriftelijk doen blijken. Een desbetreffend schrijven wordt als bijlage gevoegd bij de beslissing.

Art. 53. 1. Iedere beslissing wordt binnen twee weken nadat de kamer heeft beslist aan de betrokken partijen per aangetekend schrijven medegedeeld. Het Hoofdbestuur wordt tegelijkertijd van de uitspraak op de hoogte gesteld.

2. Bij beslissingen als bedoeld in art. 46, sub b, draagt het Hoofdbestuur er zorg voor dat de beslissing aan de leden van D'66 ter kennis wordt gebracht.
3. Het lid wiens royement wordt vernietigd, kan verlangen dat van deze beslissing door de zorg van het Hoofdbestuur mededeling wordt gedaan aan de leden van D'66.

Art. 54. Alle beslissingen hebben onmiddellijke rechtskracht. Beslissingen in zaken als bedoeld in art. 46, sub a, zijn bindend voor de partijen in een geschil. Beslissingen in zaken als bedoeld in art. 46, sub b zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang de ALV niet anders beslist, met dien verstande dat beslissingen inzake de artikelen met betrekking tot de geschillencommissie op de e.v. ALV dienen te worden bekrachtigd.

Art. 55. De commissie kan met inachtneming van dit reglement een reglement vaststellen tot nadere regeling van haar werkzaamheden, daaronder begrepen de door en voor haar in acht te nemen orde bij de behandeling van geschillen. Een daartoe strekkend besluit wordt genomen met meerderheid van stemmen.
Dit reglement wordt meegedeeld aan het Hoofdbestuur en door zijn tussenkomst ter kennis gebracht van de leden en de organen van de partij.

Art. 56. De geschillencommissie heeft het recht de beslissing en omschrijving van de aan haar voorgelegde geschillen te publiceren in het landelijk partij-orgaan. De publicatie dient zo mogelijk, kort en zakelijk te zijn.

Financiële commissie

Art. 57. 1. De financiële commissie bestaat uit vijf leden, die telkens voor de tijd van drie jaar worden gekozen. Zij kunnen éénmaal onmiddellijk worden herkozen. De commissie kiest zelf haar voorzitter.
2. De voordracht van het Hoofdbestuur conform art. 35, lid 3 vermeldt telkens tenminste twee maal zoveel namen als er vacatures zijn te vervullen. Een groep van tenminste vijf en twintig leden van D'66 is bevoegd deze voordracht aan te vullen.

Art. 58. 1. De financiële commissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op het financieel beheer van het Hoofdbestuur en de penningmeester gevraagd of ongevraagd te adviseren inzake financiële aangelegenheden.
2. De financiële commissie heeft ook tot taak advies uit te brengen aan de ALV inzake de goedkeuring en vaststelling van de begroting, de jaarrekening en de overige financiële aangelegenheden.
3. De financiële commissie vergadert tenminste éénmaal per kwartaal en voorts zo dikwijls als twee of meer leden of de penningmeester zulks verlangen.
4. Besluiten en adviezen van de financiële commissie vereisen een meerderheid van stemmen. In spoedzaken kan ook telefonisch vergaderd worden.
5. De leden van de financiële commissie kunnen te allen tijde kennis nemen van de financiële bescheiden van de partij en zich laten inlichten door de penningmeester over de stand van zaken.

Art. 59. 1. De financiële commissie heeft het recht wanneer daartoe aanleiding bestaat bepaalde posten uit de begroting of deelbegrotingen geheel of gedeeltelijk te blokkeren.
2. De penningmeester en de andere leden van het Dagelijks Bestuur behoeven voor het aangaan van enige verbintenis of het doen van uitgaven, die niet expliciet in de begroting zijn vermeld of het in de begroting vermelde bedrag overschrijden, schriftelijke goedkeuring van de financiële commissie.
3. Uitgaven ten laste van begrotingsposten, die door de financiële commissie zijn geblokkeerd, behoeven eveneens vooraf de schriftelijke goedkeuring van de financiële commissie.
4. Indien de gevraagde goedkeuring wordt geweigerd, is het Hoofdbestuur, de financiële commissie gehoord hebbende, bevoegd om het besluit van de financiële commissie terzijde te stellen en de goedkeuring alsnog te verlenen. Van een dergelijk besluit wordt door het Hoofdbestuur schriftelijk en gemotiveerd terstond aan de financiële commissie en vervolgens aan de eerstvolgende ALV kennisgegeven.

Landelijke verkiezingscommissie

Art. 60. 1. De landelijke verkiezingscommissie bestaat uit tenminste vijf leden die telkens voor de tijd van drie jaar worden gekozen. Zij kunnen éénmaal onmiddellijk worden herkozen.
2. Een lid van de landelijke verkiezingscommissie kan niet als kandidaat worden aangemeld.
Zodra een lid zich kandidaat stelt treedt betrokkene onmiddellijk af als lid van de verkiezingscommissie en stelt het Hoofdbestuur hiervan in kennis.
3. Het Hoofdbestuur benoemt in een aldus ontstane vacature een ander lid en stelt de eerstvolgende ALV voor deze benoeming te bekrachtigen.
4. Ingeval van tussentijdse of naderende verkiezingen kan het Hoofdbestuur de zittingsduur met maximaal een jaar verlengen.

Art. 61. Taak en bevoegdheden van de landelijke verkiezingscommissie worden geregeld in hoofdstuk IX van dit reglement.

Commissies ad hoc

Art. 62. De ledenvergadering, die een commissie ad hoc instelt, omschrijft in haar besluit de taak en bevoegdheden van deze commissie.
Een commissie ad hoc bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verslag aan de ledenvergadering is uitgebracht.

Landelijke werkgroepen

Art. 63. Onder landelijke werkgroepen worden verstaan door het Hoofdbestuur erkende werkgroepen die zich bezig houden met onderwerpen van landelijk politiek karakter. Zij kunnen zich in subgroepen en ad hoc commissies opsplitsen, ten aanzien van bepaalde onderwerpen, en zich per provincie, (sub)regio, afdeling of gemeente vertakken onder uitsluitende verantwoordelijkheid van de betrokken landelijke werkgroep.

Art. 64. 1. De werkgroepen treden nimmer zelfstandig naar buiten op. Meningen, opvattingen en publicaties vallen onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66.
2. Het bestuur van de Stichting Wetenschappelijk Bureau D'66 treedt niet naar buiten op dan na overleg met het Hoofdbestuur.

Art. 65. P.M.

Hoofdstuk V

Adviesraad

Art. 66. 1. De Adviesraad, in dit hoofdstuk verder te noemen de raad, is een door middel van regionale verkiezingen samengesteld orgaan, dat gevraagd en ongevraagd advies uitbrengt aan het Hoofdbestuur en de fracties in de Eerste en Tweede Kamer en het Europees Parlement inzake de vorming van de landelijke en Europese politiek en inzake de organisatiestructuur en procedures van de partij.
2. De raad kan gevraagd of ongevraagd advies uitbrengen aan het Hoofdbestuur over de rapporten van de werkgroepen als bedoeld in artikel 22 van de Statuten van D'66.

Art. 67. 1. De raad kan besluiten het Hoofdbestuur te verzoeken een Algemene Ledenvergadering bijeen te roepen over één of meer bij dat besluit aan te geven onderwerpen.
2. Een besluit als in lid 1 bedoeld kan slechts worden genomen met absolute meerderheid van stemmen.

Art. 68. Het orgaan waaraan door de raad een advies is uitgebracht deelt de raad gemotiveerd mede of, in hoeverre en op welke wijze gevolg is gegeven aan het advies.

Art. 69. 1. De raad kan besluiten tot de instelling van tijdelijke commissies van bepaalde in het instellingsbesluit aan te geven werkzaamheden of onderwerpen.
2. Uitsluitend leden en plaatsvervangende leden kunnen lid zijn van een commissie als bedoeld in lid 1 van dit artikel.

Art. 70. De raad en commissies kunnen, indien dat voor de vervulling van de taak noodzakelijk is, werkgroepen van de Stichting Wetenschappelijk Bureau van D'66, het Politiek Scholings- en Vormingsinstituut en andere deskundigen raadplegen.

Art. 71. 1. De raad bestaat uit vijftig leden.
2. Elke regio als bedoeld in art. 24, lid 1 van de Statuten heeft tenminste één zetel in de raad.
3. De overige zetels worden toegedeeld aan de regio's naar evenredigheid van het aantal leden van de regio's.
4. In de maand januari, direkt voorafgaand aan de verkiezing van de raad stelt het Hoofdbestuur de verdeelsleutel vast voor de verdeling van zetels in de raad zoals bedoeld in lid 3.

Het Hoofdbestuur gebruikt daarvoor als basis de regio-afdracht zoals die in december van het voorgaande jaar is gehanteerd.

5. De in lid 4 bedoelde verdeelsleutel vindt toepassing met ingang van de direkt daarop volgende verkiezing.

Art. 72. 1. De leden van de raad worden gekozen door de leden van D'66 binnen iedere regio door middel van een poststemming volgens de methode van bijlage A van dit reglement.
2. De poststemming wordt landelijk georganiseerd door de landelijke verkiezingscommissie die ook de kandidaatstelling binnen de regio's coördineert. Bij de toezending van de stembiljetten worden de personalia en overige gegevens van de kandidaten verstrekt.
3. De presentatie van de kandidaten vindt bij voorkeur plaats op een Algemene Regiovergadering, die uiterlijk twee weken voor de sluitingsdatum van de poststemming wordt gehouden.
4. De kandidaatstelling voor de raad dient schriftelijk te geschieden bij de landelijke verkiezingscommissie. Afschrift van deze aanmelding dient te worden gezonden aan het regiobestuur.
5. De aanmeldingstermijn opent onmiddellijk nadat door de landelijke verkiezingscommissie hiervan aan de leden mededeling is gedaan en de verdeelsleutel door het Hoofdbestuur is bekendgemaakt.
6. De kandidaatstelling sluit omstreeks 1 maart van het jaar waarin de verkiezing plaats vindt, terwijl de poststemming binnen zes weken na deze datum geschiedt.

Art. 73. 1. Ieder regio kiest op overeenkomstige wijze als bepaald in artikel 72 een aantal plaatsvervangende leden van de raad gelijk aan het aantal door die regio te kiezen leden.
2. Bij verhindering van een lid van de raad treedt in zijn plaats het plaatsvervangende lid dat bij de in lid 1 bedoelde stemming het hoogste aantal stemmen behaalde. Indien ook dit plv. lid is verhinderd treedt in diens plaats het plv. lid dat bij de in lid 1 bedoelde stemming het op één na hoogste aantal stemmen behaalde en zo vervolgens.
3. Bij tussentijds aftreden van een lid van de raad wordt dit voor de resterende periode van zijn zittingsduur opgevolgd door het eerste plaatsvervangende lid overeenkomstig lid 2. De aldus ontstane vacature voor het plaatsvervangend lid van de raad wordt desgewenst op een door het regiobestuur (o.a.) daartoe uitgeschreven vergadering vervuld door verkiezing van een nieuw plaatsvervangend lid.

Art. 74. 1. Leden en plaatsvervangende leden worden gekozen voor een periode van twee jaar en zijn tweemaal onmiddellijk herkiesbaar.

2. Voor de toepassing van lid 1 wordt de termijn gedurende welke iemand op grond van artikel 73, lid 3, lid is geweest van de raad buiten beschouwing gelaten.

Art. 75. 1. Het lidmaatschap van de raad is onverenigbaar met:
a. het ambt van minister of staatssecretaris
b. het lidmaatschap van een der kamers der Staten-Generaal en het Europese Parlement
c. het lidmaatschap van het Hoofdbestuur.
2. De in lid 1 bedoelde functionarissen zijn gerechtigd deel te nemen aan de beraadslagingen van de raad. Zij hebben alsdan een adviserende stem.

Art. 76. De leden van de raad zijn gehouden de algemene regiovergadering van hun regio, alsmede zoveel mogelijk ook de subregio's en afdelingen binnen hun regio, te informeren over de werkzaamheden van de raad.

Art. 77. 1. De raad kiest uit zijn midden een voorzitter en twee vice-voorzitters volgens de methode van bijlage C van dit reglement.
2. Zij worden gekozen voor een periode van een jaar en zijn na aftreden terstond herkiesbaar.

Art. 78. In het secretariaat van de raad wordt voorzien door het Hoofdbestuur.

Art. 79. 1. De raad vergadert tenminste 4 x per jaar en voorts, zo dikwijls als de voorzitter noodzakelijk acht.
2. De voorzitter roept een vergadering bijeen indien daartoe een verzoek wordt gedaan door:
a. het Hoofdbestuur
b. één der kamerfracties
c. 10 leden van de raad
d. één algemene regiovergadering
3. In een verzoek als bedoeld in lid 2 dient te zijn aangegeven over welk(e) onderwerp(en) het oordeel van de raad wordt gevraagd.

Art. 80. De vergaderingen van de raad zijn openbaar.

Art. 81. 1. De raad stelt zijn eigen agenda vast.
2. De voorzitter stelt de ontwerp-agenda op. Deze bevat in geval van een vergadering bijeengeroepen op grond van artikel 79, lid 2, in elk geval de punten bedoeld in artikel 79, lid 3.
3. De agenda en de daarop betrekking hebbende stukken worden, bijzondere omstandigheden voorbehouden, tenminste acht dagen voor de vergadering toegezonden aan de leden van de raad. Deze stukken worden op verzoek van de voorzitter ook aan met name genoemde plaatsvervangende leden toegezonden.

Art. 82. 1. Adviezen en besluiten van de raad komen, voor zover in dit reglement niet anders is bepaald, tot stand met gewone meerderheid van stemmen.
2. Een advies of besluit van de raad komt niet tot stand indien niet tenminste de helft plus één van het aantal leden van de raad aan de stemming heeft deelgenomen.
3. In geval van adviezen wordt het standpunt van eventuele minderheden in het advies vermeld, indien die minderheden dat wensen.

Art. 83. De raad regelt voor het overige zijn eigen orde en kan daartoe reglementen vaststellen, mits deze niet in strijd zijn met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement.

Art. 84. P.M.

Hoofdstuk VI

Regio's en subregio's

Art. 85. 1. Een regio verenigt alle leden woonachtig binnen een door het Hoofdbestuur voor de regio vastgesteld gebied.
2. De ALV is bevoegd in de grenzen van de regio's wijzigingen aan te brengen.

Art. 86. 1. De Algemene Regiovergadering (ARV) wordt gevormd door de leden van D'66 binnen de regio.
2. De ARV is het hoogste orgaan van D'66 in een regio inzake alle aangelegenheden op regionaal politiek en organisatorisch terrein, voorzover die niet door Statuten of Huishoudelijk Reglement aan andere organen zijn opgedragen.

3. De ARV komt tenminste eenmaal per jaar en, overeenkomstig art. 12, lid 2, in elk geval tussen drie en twee maanden vóór iedere ALV bijeen. Een ARV wordt minstens twee weken tevoren schriftelijk aangekondigd.
4. Voorts wordt de ARV ter behandeling van één of meer aangegeven onderwerpen binnen zes weken bijeengeroepen op verzoek van:
   a. de provinciale staten fractie
   b. tenminste drie AAV's of een ASV.

5. Ieder lid kan tot de aanvang van de ARV, of zoveel eerder als het Regiobestuur vaststelt, moties indienen betreffende de agenda en de agendapunten.
Deze moties moeten zijn ondertekend door tenminste vijf leden van de regio.

Art. 87. 1. De ARV bepaalt de organisatiestructuur van de regio door te kiezen voor een ongedeelde of een federatieve regiostructuur.
2. In een ongedeelde regiostructuur worden geen subregio's gevormd en is de ARV op dit middenniveau de enige besluitvormende ledenvergadering.
3. In een federatieve regiostructuur worden een of meer subregio's gevormd en bestaan naast de ARV ook Algemene Subregiovergaderingen (ASV), die binnen de subregio het hoogste orgaan van D'66 vormen.

Art. 88. In beide structuren is de ARV verantwoordelijk voor:
a. de ondersteuning van de fractie in de Provinciale Staten (incl. verkiezingscampagne)
b. het verkiezen van een regiohoofdbestuurslid en diens plaatsvervanger volgens de methode van bijlage C van dit reglement.
c. de verkiezing van tenminste de voorzitter, secretaris en penningmeester van het regiobestuur (RB)
d. de verdeling van de financiële bijdrage van het Hoofdbestuur over de subregio's en de afdelingen.

Art. 89. De leden van de regio verkiezen het aan de regio toegewezen aantal leden en plv. leden van de Adviesraad volgens de bepalingen opgenomen in art. 72 en 73 van dit reglement.

Art. 90. 1. Het RB bestaat uit tenminste vijf leden en het regiohoofdbestuurslid, dat slechts een adviserende stem heeft.
2. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie gekozen volgens de methode van bijlage C van dit reglement. De overige leden worden gekozen volgens de methode van bijlage A van dit reglement.
3. Bij een ongedeelde regiostructuur worden alle leden van het RB rechtstreeks door de ARV gekozen.
4. Bij een federatieve regiostructuur wijst iedere ASV een lid van het subregiobestuur (SB) aan als lid van het RB.
5. De kandidaatstelling voor regiobestuurslid, regiohoofdbestuurslid en plv. regiohoofdbestuurslid kan geschieden tot 2 x 24 uur voor de aanvang van de ARV, waarin de verkiezing plaatsvindt.

6. Het lidmaatschap van het regiobestuur is niet verenigbaar met:
   a. het gekozen lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam op het overeenkomstig niveau, i.c. Provinciale Staten.
   b. het lidmaatschap van een afdelingsbestuur.
   Het Hoofdbestuur kan, de ARV gehoord, dispensatie verlenen van het bepaalde onder sub. b.
7. Wanneer de ARV een motie van wantrouwen aanneemt tegen zijn regiohoofdbestuurslid, dan treedt deze onmiddellijk af. Op voordracht van het regiobestuur benoemt de ARV staande de vergadering een vervanger, die in functie blijft, totdat tijdens de eerstvolgende ARV een opvolger wordt gekozen.
8. Ieder lid van een regio kan zich kandidaat stellen voor het RB, als regiohoofdbestuurslid of plv. regiohoofdbestuurslid indien hij/zij aan de in de Statuten en dit reglement gestelde eisen voldoet.

9. Een lid van het RB wordt gekozen voor de tijd van twee jaar en is tweemaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.

10. Het RB heeft tot taak:
   a. het (geregeld en tijdig) bijeenroepen van de ARV, en wel vanwege:
   (1) organisatorische aangelegenheden zoals
   – het instellen van een programmacommissie, verkiezingscommissie, campagnecommissie, kascommissie etc.
   – het verkiezen van de leden van het regiobestuur, het regio-HB-lid en het plv. regio HB-lid.
   – het instellen van noodzakelijke overlegvormen en een steunfractie
   – het beoordelen van bestuursactiviteiten in het bijzonder het financieel beheer
   (2) politieke aangelegenheden zoals
   – het (doen) samenstellen, ter discussie stellen en doen vaststellen van het verkiezingsprogramma voor de statenverkiezingen
   – het bevorderen van de algemene politieke discussie
   – het voorbereiden van de discussie en besluitvorming over onderwerpen die op de ALV's aan de orde worden gesteld.
   b. het organiseren van politieke evenementen van algemener strekking zoals spreekbeurten en verkiezingsbijeenkomsten.
   c. het verzorgen van de communicatie met de leden enerzijds en andere partijorganen anderzijds.
   d. het vertegenwoordigen van de regio zowel binnen de partij als naar buiten.
   e. het bevorderen van de ondersteuning van de fractie in de Provinciale Staten.
   f. het verrichten van andere noodzakelijke bestuurlijke activiteiten zoals:
   – werving en beheer van geldmiddelen
   – beheer van geldmiddelen
   – bevorderen van het oprichten van afdelingen in zg. „witte gebieden"
   – beheer van de ledenadministratie
   – coördineren van verkiezingscampagnes
   – verzorgen van publiciteit
   – het beheer van een regioarchief.

Art. 91. 1. De geldmiddelen van de regio bestaan uit:
   a. bijdrage uit de contributiegelden door het Hoofdbestuur
   b. subsidies van het Hoofdbestuur
   c. schenkingen
   d. overige baten.
2. Jaarlijks biedt het regiobestuur de ARV een begroting voor het komende jaar ter goedkeuring aan. De indeling van deze begroting sluit aan bij de indeling van de landelijke begroting.
3. Tevens dient het regiobestuur hierbij een voorstel in voor een financiële bijdrage aan de subregio's en afdelingen.
4. Na goedkeuring door de ARV zendt de regiopenningmeester de begroting ter kennisname aan de penningmeester van het Hoofdbestuur.
5. Jaarlijks overlegt de regiopenningmeester het exploitatieoverzicht over het afgelopen jaar aan de ARV.
6. De ARV benoemt ter controle van het financieel beheer een kascommissie van minimaal drie leden, die geen deel uitmaken van het regiobestuur. De kascommissie adviseert de ARV over het gevoerde financieel beheer en de décharge van de penningmeester.
7. Over de besteding van een eventueel verkiezingsfonds legt het regiobestuur van de ARV verantwoording af en verschaft inzicht in de voorgenomen besteding van dit fonds.
8. T.a.v. schenkingen aan de regio is art. 30 lid 3 van dit reglement van overeenkomstige toepassing.

Art. 92. De ARV kan zijn eigen reglement vaststellen, voorzover dit niet in strijd is met het bepaalde in de Statuten en dit reglement.

Art. 93. 1. Een subregio verenigt alle leden woonachtig binnen een door het RB van de subregio vastgesteld gebied.
2. Indien binnen een regio gewesten of openbare lichamen met een gekozen vertegenwoordigd lichaam zijn ingesteld dienen de grenzen van de subregio samen te vallen met de grenzen van het gewest of openbaar lichaam.
3. De ARV is bevoegd in de grenzen van de subregio's wijzigingen aan te brengen, mits het gestelde in lid 2 niet wordt aangetast.

Art. 94. 1. De Algemene Subregiovergadering (ASV) wordt gevormd door de leden van D'66 binnen de subregio.
2. De ASV is het hoogste orgaan van D'66 in een subregio inzake alle aangelegenheden op subregionaal politiek en organisatorisch terrein, voor zover die niet door Statuten of Huishoudelijk Reglement aan de ARV of andere organen zijn opgedragen.
3. De ASV komt tenminste eenmaal per jaar bijeen en wordt tenminste 14 dagen tevoren schriftelijk aangekondigd.
4. Voorts wordt de ASV ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen zes weken bijeengeroepen op verzoek van:
a. de fractie in de gewestraad of het openbaar lichaam;
b. tenminste twee AAV's.
5. Ieder lid kan tot de aanvang van de ASV moties indienen betreffende de agenda en agendapunten. Deze moties zijn ondertekend door tenminste vijf leden van de subregio.

Art. 95. 1. Het subregiobestuur (SB) bestaat uit tenminste drie leden.
2. De voorzitter en penningmeester worden in functie gekozen volgens de methode van bijlage C van dit reglement. De overige leden worden gekozen volgens de methode van bijlage A van dit reglement.
3. Een van de leden van het SB wordt door de ASV aangewezen als lid van het RB.
4. De kandidaatstelling voor het SB geschiedt op overeenkomstige wijze als bepaald in art. 90 lid 5.
5. Het lidmaatschap van het SB is niet verenigbaar met:
a. het gekozen lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam;
b. het lidmaatschap van een afdelingsbestuur.
6. Ieder lid van de subregio kan zich kandidaat stellen van het SB; indien hij/zij aan de in de Statuten en dit reglement gestelde eisen voldoet.
7. Een lid van het SB wordt gekozen voor de tijd van twee jaar en is slechts eenmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.
8. Het SB heeft overeenkomstige taken als het RB zoals vermeld in art. 90 lid 10.

Art. 96. 1. Indien een subregio geen afdelingen heeft of gebieden kent die niet tot een afdeling behoren vervult de subregio de functie van de afdeling.
2. Voor het financieel beheer van de subregio is het bepaalde in art. 91 van overeenkomstige toepassing.
3. De ASV kan zijn eigen reglement vaststellen voorzover dit niet in strijd is met het bepaalde in de Statuten en dit reglement.

Hoofdstuk VII

Afdelingen

Art. 97. 1. Een binnenlandse afdeling verenigt alle leden woonachtig binnen een door het RB voor de afdeling vastgesteld gebied.
2. De grenzen van een afdeling dienen samen te vallen met de grenzen van een of meer gemeenten.
3. De ARV is bevoegd in de grenzen van de afdelingen wijzigingen aan te brengen, mits het gestelde in lid 2 niet wordt aangetast.

Art. 98. 1. De Algemene Afdelingsvergadering (AAV) wordt gevormd door de leden van D'66 binnen de afdeling.
2. De AAV is het hoogste orgaan van D'66 binnen de afdeling inzake alle aangelegenheden op gemeentelijk politiek of organisatorisch terrein voor zover die niet aan de ARV c.q. ASV of andere organen zijn opgedragen.
3. De AAV komt tenminste driemaal per jaar bijeen en wordt tenminste 14 dagen tevoren schriftelijk aangekondigd.
4. Voorts wordt de AAV ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie weken bijeengeroepen op verzoek van:
a. de fractie in de gemeenteraad;
b. tenminste 10% van de leden;
c. regio- of subregiobestuur.
5. Ieder lid kan tot de aanvang van de AAV moties indienen betreffende de agenda en agendapunten. Deze moties moeten zijn ondertekend door tenminste vijf leden van de afdeling.

Art. 99. 1. Het afdelingsbestuur (AB) bestaat uit tenminste drie leden.
2. De voorzitter en penningmeester worden in functie gekozen volgens de methode van bijlage C van dit reglement. De overige leden worden gekozen volgens de methode van bijlage A van dit reglement.
3. De kandidaatstelling voor het AB geschiedt op overeenkomstige wijze als bepaald in art. 90 lid 5.
4. Het lidmaatschap van het AB is niet verenigbaar met het gekozen lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam op het overeenkomstig niveau, i.c. de gemeenteraad.
5. Ieder lid van de afdeling kan zich kandidaat stellen van het AB, indien hij/zij aan de in de Statuten en dit reglement gestelde eisen voldoet.
6. Een lid van het AB wordt gekozen voor de tijd van twee jaar en is tweemaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar.
7. Het AB heeft overeenkomstige taken als het RB zoals vermeld in art. 90 lid 10.
8. Voor het financieel beheer van de afdeling is het bepaalde van art. 91 van overeenkomstige toepassing.
9. De AAV kan zijn eigen reglement vaststellen voor zover dit niet in strijd is met het bepaalde in de Statuten en dit reglement.

Art. 100. 1. Concentraties van in het buitenland wonende leden kunnen in overleg met het Hoofdbestuur een buitenlandse afdeling vormen.
2. Een buitenlandse afdeling verenigt alle leden woonachtig binnen een door het Hoofdbestuur vastgesteld gebied.
3. De ALV is bevoegd in de grenzen van de buitenlandse afdelingen wijzigingen aan te brengen.
4. Buitenlandse afdelingen maken geen deel uit van een regio of subregio, doch kunnen wel aansluiting zoeken bij een regio of een subregio.
5. Buitenlandse afdelingen worden v.w.b. de financiële bijdrage van het Hoofdbestuur en de schriftelijke communicatie gelijkgesteld met een regio.

Hoofdstuk VIII

Steunfracties en overlegorganen

Art. 101. 1. Wanneer op overeenkomstig niveau, t.w. een regio, subregio of afdeling een D'66 fractie in een vertegenwoordigend lichaam fungeert, kan op verzoek van deze fracties door de ARV, ASV of AAV een steunfractie worden ingesteld.

2. De taak, wijze van samenstelling en de werkwijze van een dergelijke steunfractie wordt door de ARV, ASV of AAV schriftelijk vastgelegd, nadat de fractie is gehoord.

3. De fractie heeft het recht een voordracht voor de samenstelling van de steunfractie in te dienen.

Art. 101a. 1. Binnen regio's, subregio's of afdelingen kunnen door de ARV, ASV of AAV overlegorganen worden ingesteld.

2. Deze overlegorganen kunnen geen taken of bevoegdheden van de ARV, ASV of AAV overnemen, indien deze taken reglementair aan deze ledenvergaderingen of de betreffende besturen zijn toegekend.

3. Taak, wijze van samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen worden schriftelijk door de ARV, ASV of AAV vastgelegd.

Hoofdstuk IX

Kandidaatstelling voor vertegenwoordigende lichamen

Algemeen

Art. 102. 1. De landelijke verkiezingscommissie heeft tot taak op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen voor het Europees Parlement en de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal volgens de bepalingen van dit reglement te bewerkstelligen.

2. Zij draagt tevens zorg voor de indiening van de overeenkomstig dit reglement samengestelde kandidatenlijsten voor de bovengenoemde verkiezingen op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.

3. De commissie is tevens belast met het geven van aanwijzingen voor het houden van toezicht op de kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures voor de verkiezingen voor Provinciale Staten, Stadsdeelraden, Gemeenteraden, Openbare Lichamen, alsmede de ondersteuning van de lokale en regionale verkiezingscommissies.

Art. 103. 1. Ieder lid van D'66 kan zich aanmelden als kandidaat door middel van een aangetekend verzonden formulier, te richten aan een door de verkiezingscommissie bekend te maken adres. Afschrift van deze aanmelding en van alle daarbij te verstrekken gegevens dient te worden gezonden aan het landelijk secretariaat.

2. Bij iedere aanmelding dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

a. de voorwaarden genoemd in art. 19 lid 1 en 6 van het Huishoudelijk Reglement;

b. in beginsel bereidverklaring om bij verkiezing of opvolging de functie te aanvaarden en de volle zittingstermijn te vervullen;

c. bereidverklaring om na verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover de leden, afstand te doen van alle door of op grond van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement als onverenigbaar aangemerkte functies, en de verplichting op zich te nemen de zetel ter beschikking te stellen wanneer het lidmaatschap van D'66 eindigt;

d. opgave van een of meer beleidsonderdelen waarmee de kandidaat zich na verkiezing in het bijzonder wil belasten;

e. op de sluitingsdatum van de kandidaatstelling dient de kandidaat te voldoen aan de wettelijk vereiste voorwaarden om in het vertegenwoordigende lichaam te worden gekozen, met dien verstande dat aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de minimumleeftijd op de dag van benoeming moet zijn voldaan.

3. a. Een kandidaat kan bij de aanmelding als kandidaat een voorkeur uitspreken voor een onverkiesbare plaats op de kandidatenlijst. Een zodanige voorkeur wordt aan de stemgerechtigde leden van D'66 bekend gemaakt, maar laat de onder 2.e. bedoelde verklaring onverlet.

b. Gelijktijdig met de aanmelding kan de kandidaat een persoonlijke toelichting van maximaal 300 woorden verstrekken. Deze toelichting mag geen verklaringen bevatten, die strijdig zijn met de in lid 2 genoemde verklaringen en hierin mogen geen namen van andere leden als referentie worden vermeld.

4. De aanmeldingstermijn opent onmiddellijk nadat door het Hoofdbestuur aan de leden mededeling hiervan is gedaan en de verkiezingscommissie het aanmeldingsadres heeft bekend gemaakt.

5. De verkiezingscommissie doet van alle aanmeldingen met bijbehorende gegevens mededeling aan alle leden van D'66, die voor betreffende verkiezing stemgerechtigd zijn. Een afschrift van het door de verkiezingscommissie bij te houden register van door de verkiezingscommissie goedgekeurde aanmeldingen ligt voortdurend ter inzage op het landelijk secretariaat.

6. De geldigheid van de aanmeldingen wordt beoordeeld door de verkiezingscommissie, die verplicht is na te gaan of aan de voor de kandidaatstelling geldende voorwaarden wordt voldaan.
De feitelijke gegevens, bedoeld in lid 2 van dit artikel ad a, d en h worden vergeleken met de beschikbare gegevens van het landelijk secretariaat. Voorts wordt nagegaan of de vereiste opgaven zijn verstrekt, de voorgeschreven (bereid)verklaringen zijn afgelegd en aan de overige voorwaarden, vermeld in dit hoofdstuk, wordt voldaan.
De commissie verklaart een aanmelding ongeldig indien:

a. de feitelijke gegevens bedoeld in lid 2 ad a, d en h onjuist of onvolledig zijn.

b. de opgaven bedoeld in lid 2 ad g en lid 3 ad a niet verstrekt zijn,

c. niet wordt voldaan aan de bepalingen van artikel 104,

d. niet wordt voldaan aan de aanvullende bepalingen, die ingevolge dit hoofdstuk bij de kandidaatstelling van het betreffende vertegenwoordigende lichaam gelden,

e. de (bereid)verklaringen bedoeld in lid 2 ad b, c, e en f, niet of met beperkingen zijn afgelegd.
f. de commissie beschikt over schriftelijke aanwijzingen, die ernstige twijfels oproepen over de juistheid van de afgelegde verklaringen.
g. de persoonlijke toelichting verklaringen bevat die strijdig zijn met de in lid 2 genoemde verklaringen.
h. de aanmelding na het gepubliceerde sluitingstijdstip door de commissie wordt ontvangen.

7. Z.s.m., doch uiterlijk binnen zes weken na ontvangst van de aanmelding ontvangt de kandidaat bericht van de verkiezingscommissie. Indien de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een ontvangstbevestiging gezonden. Indien de aanmelding niet geldig wordt geoordeeld, zendt de verkiezingscommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen. De kandidaat kan binnen vijf dagen na de datum van de beslissing in beroep gaan bij de Geschillencommissie, die binnen 10 dagen na datum van het beroep beslist.
8. Een kandidaat die zich terugtrekt, nadat de aanmelding is aanvaard, dient dit onverwijld schriftelijk aan de verkiezingscommissie te melden. Indien de kandidatenopgave en stembiljetten reeds gedrukt zijn, blijft betrokkene als kandidaat gehandhaafd, maar wordt bij de uitslagbepaling buiten beschouwing gelaten.
9. Het lidmaatschap van vertegenwoordigende lichamen is niet verenigbaar met het ambt van Commissaris van de Koningin, Voorzitter van een openbaar lichaam of gewestraad en Burgemeester.

Art. 104. De informatie die een lid van D'66, dat zich kandidaat stelt voor een kandidatenlijst voor een vertegenwoordigend lichaam, moet verschaffen, dient mede te bevatten:
a. of betrokkene kandidaat is gesteld voor de kandidatenlijsten van andere vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, voor welke;
b. of betrokkene lid is dan wel op de kandidatenlijst staat van vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, van welke en op welke plaats(en).

Art. 105. 1. Nadat de kandidaatstellingstermijn en de beroepstermijn voorbij zijn worden alle stemgerechtigde leden van D'66 door de betreffende verkiezingscommissie in staat gesteld op een of meer presentatievergaderingen kennis te maken met de kandidaten en hun stem uit te brengen op de kandidaten van hun voorkeur.
2. In de presentatievergaderingen worden de kandidaten in staat gesteld hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen of te laten verdedigen. De stemgerechtigde leden worden schriftelijk op de hoogte gesteld van plaatsen en data van de presentatievergaderingen.
3. Regio-, subregio- en afdelingsbesturen en individuele leden van D'66 hebben het recht tijdens een presentatievergadering mondeling stemadviezen te geven. Per vergadering wordt hiervoor ten hoogste een half uur uitgetrokken, na de presentatiefase.
Wie een stemadvies wil uitbrengen, dient zich voor de aanvang van de vergadering bij de voorzitter van de vergadering aan te melden. De voorzitter distribueert de spreektijd. Zijn er meer dan 10 gegadigden, dan beperkt de voorzitter het aantal sprekers als volgt tot 10. Hij geeft voorrang aan één lid van ieder betrokken regio-, subregio- en afdelingsbestuur. Overige sprekers worden door loting aangewezen.
4. Het uitbrengen van schriftelijke stemadviezen door partijorganen of fracties in vertegenwoordigende lichamen is niet toegestaan. Individuele leden kunnen alleen schriftelijke stemadviezen uitbrengen door het uitdelen van deze adviezen tijdens presentatievergaderingen of door het plaatsen van een advertentie in de Democraat, die echter maximaal een halve pagina mag beslaan.
5. Ledenlijsten mogen door partijorganen niet worden gebruikt of ter beschikking worden gesteld voor het verzenden van schriftelijke stemadviezen.
6. Stemgerechtigd voor de stemmingen voor de kandidatenlijsten zijn alle leden, die in de laatst vervaardigde ledenlijst als lid zijn opgenomen.
7. De stembiljetten, die bij de schriftelijke stemmingen worden gebruikt, dienen te worden genummerd en voorzien te worden van een korte toelichting op de stemprocedure en een duidelijke aanwijzing over het minimum en maximum aantal kandidaten, dat moet worden ingevuld.
8. Ten behoeve van de lijstsamenstelling voor landelijke verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen wordt aan de leden een profiel van de te vormen fractie aangeboden, samen te stellen door de partij- en de desbetreffende fractievoorzitter.

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Art. 106. 1. Voor de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal gelden naast de artikelen 102 t/m 105 een aantal speciale bepalingen, die in de artikelen 108 t/m 111 zijn opgenomen.
2. De samenstelling van de kandidatenlijst geschiedt in twee ronden. De eerste ronde bestaat uit schriftelijke voorverkiezingen per kieskringgroep en de tweede ronde uit een landelijke schriftelijke poststemming voor alle leden en verkiezing van de lijsttrekker op de Algemene Ledenvergadering.
3. Kandidaten dienen bij hun aanmelding tevens aan de volgende voorwaarden te voldoen:
a. bereidverklaring van een eventueel kamerlidmaatschap als een volledige dagtaak te zullen beschouwen, dat wil zeggen, in ieder geval de uitoefening van zijn beroep te zullen staken en bij verkiezing afstand te zullen doen van alle openbare ambten en partijfuncties
b. opgave van het gebied, waarmee de kandidaat bij eventuele verkiezing in het bijzonder contact wil onderhouden en in verband daarmee opgave van de kieskringgroep waarin de kandidaat aan de verkiezing wil deelnemen.
4. De aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling begint minstens een jaar voor de datum van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet en sluit zes maanden voor diezelfde datum.
5. Wanneer vervroegde verkiezingen worden uitgeschreven dan wordt zonodig de aanmeldingstermijn op datum van dit besluit geacht te zijn begonnen. Deze termijn sluit dan een maand na de opening, waarvan aan de leden mededeling wordt gedaan. Indien de aanmeldingstermijn reeds loopt bij de afkondiging van bedoeld besluit kan het Hoofdbestuur deze termijn eerst vier werkdagen na afkondiging sluiten.
6. Ingeval van vervroegde verkiezingen worden geen voorverkiezingen per kieskringgroep gehouden en kan door de landelijke verkiezingscommissie in overleg met het Hoofdbestuur van de gestelde termijn worden afgeweken.

Art. 107 1. Ten behoeve van de voorverkiezingen worden de volgende vijf kieskringgroepen gevormd:
I. Noord, omvattende de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en de regio Zuidelijke IJsselmeerpolders;
II. Midden, omvattende de provincies Utrecht en Gelderland;
III. Holland-Noord, omvattende de provincie Noord-Holland;
IV. Holland-Zuid, omvattende de provincie Zuid-Holland;
V. Zuid, omvattende de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.
Iedere kandidaat kan zich slechts voor één groep aanmelden.
In het buitenland woonachtige leden worden geacht tot de kieskringgroep V te behoren en worden in de gelegenheid gesteld aan de voorverkiezingen in deze groep deel te nemen.

2. De landelijke verkiezingscommissie benoemt in overleg met de betrokken regiobesturen voor iedere kieskringgroep een groepsverkiezingscommissie, die met betrekking tot de voorverkiezingen een overeenkomstige taak en positie heeft als de landelijke verkiezingscommissie.
3. Per kieskringgroep worden voorverkiezingen gehouden onder verantwoordelijkheid van de groepsverkiezingscommissies. Binnen vier weken na sluiting van de aanmeldingstermijn zenden de groepsverkiezingscommissies in overleg met de landelijke verkiezingscommissie aan alle in het gebied van hun kieskringgroep wonende stemgerechtigde leden een opgave in alfabetische volgorde beginnende met een door loting verkregen letter, van alle kandidaten voor de betreffende groep. Alle door de kandidaten verstrekte gegevens worden in deze opgave opgenomen, alsmede indien de kandidaat zulks wenst, een persoonlijke verklaring van ten hoogste 300 woorden.
4. Bij de opgave van de kandidaten wordt tevens een stembiljet toegezonden waarop tevens de sluitingsdatum van de schriftelijke stemming en het inzendingsadres worden vermeld. Op dit biljet kunnen ten hoogste 25 kandidaten in volgorde van voorkeur worden vermeld.
5. Door de groepsverkiezingscommissies worden zoveel mogelijk in overleg met de kandidaten tot uiterlijk vier maanden voor de datum van de indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet, enkele presentatievergaderingen gehouden, bij voorkeur een per regio, doch in ieder geval een per kieskringgroep. Zittende fractieleden zijn behoudens overmacht gehouden in de kieskringgroep waar zij kandideren hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen.

Art. 108. 1. De uitslagbepaling van de voorverkiezingen geschiedt door de groepsverkiezingscommissies en dient alvorens gepubliceerd te worden door de landelijke verkiezingscommissie te worden goedgekeurd.
2. Bij het bepalen van de uitslag van de voorverkiezingen worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die voor de sluitingsdatum zijn ontvangen. Deze datum mag niet eerder zijn dan een week na de laatste presentatievergaderingen in de betrokken groep.
3. Op basis van de tijdig ingeleverde stembiljetten worden per kieskringgroep een ranglijst van de kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen bij bijlage A van dit reglement. Een verslag van deze uitslagbepaling wordt binnen 14 dagen toegezonden aan de landelijke verkiezingscommissie.

Art. 109. 1. Na goedkeuring combineert de landelijke verkiezingscommissie de vijf ranglijsten tot één landelijke ranglijst volgens onderstaande methode:
   a. aan de kandidaten met rangnummer 1 van elk der ranglijsten wordt rangwaarde 1 toegekend, aan de kandidaten met rangnummer 2 van de rangwaarde ½, aan de kandidaten met rangnummer 3 rangwaarde ⅓ enz.
   b. de kandidaten worden geplaatst in de volgorde van de aldus verkregen rangwaarde. Bij gelijke rangwaarde worden kandidaten geplaatst in een door loting te bepalen volgorde.
   c. de aldus verkregen ranglijst van kandidaten is de voorlopige landelijke ranglijst.
2. Zo spoedig mogelijk na het vaststellen van de voorlopige ranglijst delen de eerste 40 geplaatsten vóór een door de landelijke verkiezingscommissie vast te stellen datum aan deze commissie of zij tevens kandidaat willen zijn voor de verkiezing van de lijstaanvoerder.
3. De ALV die het verkiezingsprogramma behandelt, kiest de lijstaanvoerder uit de kandidaten die zich daarvoor hebben aangemeld. Deze verkiezing geschiedt volgens bijlage C van dit reglement.

Art. 110. 1. Zo spoedig mogelijk na de vaststelling van de voorlopige ranglijst, zendt de landelijke verkiezingscommissie aan alle stemgerechtigde leden de lijst met namen van de eerste 40 kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst, onder vermelding van alle door de kandidaten verstrekte gegevens, van het bij de voorverkiezingen bereikte resultaat, alsmede de persoonlijke verklaring als bedoeld in artikel 103 lid 3 ad b. Tevens wordt een stembiljet toegezonden, waarop tevens de sluitingsdatum en het inzendingsadres worden vermeld. Op dit biljet kunnen de kandidaten in volgorde van voorkeur worden vermeld.
2. Bij het bepalen van de uitslag van de verkiezingen, worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen, die voor de sluitingsdatum door de landelijke verkiezingscommissie zijn ontvangen.
3. Op basis van de tijdig ontvangen stembiljetten wordt een ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A van dit reglement. Vervolgens wordt een definitieve landelijke ranglijst opgemaakt door aan de aldus verkregen lijst, de overige kandidaten van de voorlopige landelijke ranglijst onder handhaving van hun onderlinge volgorde toe te voegen. Tenslotte wordt de door de ALV gekozen lijstaanvoerder, ook indien hij of zij bij de landelijke stemming niet de eerste plaats behaalt, als nummer één op de definitieve landelijke lijst geplaatst.
4. De kandidaten met de rangnummers 1 t/m 25 van de definitieve landelijke lijst, worden op alle in te dienen kandidatenlijsten op de overeenkomstig genummerde plaatsen geplaatst.
5. Op de lijsten in iedere kieskringgroep worden de plaatsen 26 t/m 30 bezet door de nog niet geplaatste kandidaten van de eigen kieskringgroep in de volgorde waarin zij op de definitieve landelijke ranglijst zijn geplaatst.
6. Indien op de definitieve landelijke ranglijst niet voldoende kandidaten voorkomen die aan de voorverkiezingen in de betreffende kieskring hebben deelgenomen, worden de resterende plaatsen van de lijst vervuld door nr. 26 en volgenden van de definitieve landelijke ranglijst.
7. De kandidaten die op grond van lid 5 van dit artikel in aanmerking komen voor de plaatsen 26 t/m 30 op een van de in te dienen kandidatenlijsten, dienen zich bereid te verklaren een kamerzetel slechts te aanvaarden, wanneer alle kandidaten, die op de definitieve landelijke ranglijst hoger zijn geplaatst, reeds een kamerzetel bezetten of schriftelijk hiervan afstand hebben gedaan.
8. Indien een kandidaat de in lid 7 genoemde verklaring niet heeft getekend is de landelijke verkiezingscommissie verplicht de betrokken kandidaat niet op een van die plaatsen van de betreffende kandidatenlijst te plaatsen.

Europees Parlement

Art. 111. 1. Voor de kandidaatstelling voor het Europees Parlement gelden naast de artikelen 102 t/m 105 de bepalingen die in dit artikel zijn opgenomen.
2. De samenstelling van de kandidatenlijst geschiedt via een landelijke schriftelijke poststemming voor alle leden op overeenkomstige wijze als voorgeschreven in art. 110.
3. Kandidaten dienen zich bij hun aanmelding tevens bereid te verklaren een eventueel lidmaatschap van het Europees Parlement als een volledige dagtaak te zullen beschouwen en hiervoor de uitoefening van het beroep te zullen staken en tevens afstand te doen van alle openbare ambten en partijfuncties. Voorts dienen zij aan te geven of zij tevens kandidaat willen zijn voor de verkiezing van de lijstaanvoerder.

4. De lijstaanvoerder kan gekozen worden conform art. 109, lid 3 ofwel d.m.v. de schriftelijke stemming. De ALV die beslist over deelname, bepaalt welke methode wordt gevolgd.
5. De aanmeldingstermijn vangt aan acht maanden voor de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet en sluit uiterlijk drie maanden voor deze dag.

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Art. 112. 1. Voor de kandidaatstelling voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal gelden naast de artikelen 102 t/m 105 de bepalingen die in dit artikel zijn opgenomen.
2. De samenstelling van de kandidatenlijst geschiedt via een landelijke schriftelijke poststemming voor alle leden op overeenkomstige wijze als voorgeschreven in art. 110.
3. De lijstaanvoerder wordt niet afzonderlijk op een ALV maar via de schriftelijke stemming gekozen.
4. De aanmeldingstermijn vangt aan acht maanden voor de dag van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet en sluit uiterlijk drie maanden voor deze dag.
5. De in te dienen kandidatenlijsten voor de Eerste-Kamerverkiezingen worden door de verkiezingscommissie opgesteld, en wel zodanig dat de verkiezingsuitslag voor D'66 zo gunstig mogelijk zal zijn en zoveel mogelijk in overeenstemming met de volgorde van de definitieve landelijke lijst.
6. De D'66 leden van Provinciale Staten brengen bij de verkiezingen van de Eerste Kamer hun stem zodanig uit dat zoveel mogelijk door D'66 gestelde kandidaten in volgorde van de definitieve landelijke lijst worden gekozen.
7. De landelijke verkiezingscommissie verstrekt de stemgerechtigde D'66 leden schriftelijke richtlijnen voor het uitbrengen van hun stem.

Provinciale Staten

Art. 113. 1. Voor de kandidaatstelling voor de Provinciale Staten gelden naast de algemene artikelen 102 t/m 105 een aantal speciale bepalingen, die in de artikelen 113 t/m 118 zijn opgenomen.
2. De samenstelling van de kandidatenlijsten geschiedt via een provinciale schriftelijke poststemming voor alle in de provincie woonachtige leden.
3. De lijstaanvoerder kan ofwel worden gekozen door de ARV, die het provinciaal verkiezingsprogramma vaststelt, volgens bijlage C van dit reglement, ofwel worden gekozen d.m.v. de schriftelijke poststemming. De ARV dient voordat de kandidaatstelling wordt gesloten te beslissen welke methode voor de verkiezing van de lijstaanvoerder wordt gevolgd.

Art. 114. 1. In overleg met de landelijke verkiezingscommissie benoemt het Hoofdbestuur uiterlijk elf maanden voor de verkiezingen van de Provinciale Staten voor iedere provincie een provinciale verkiezingscommissie. Het betrokken regiobestuur dient uiterlijk een maand tevoren een voordracht voor de samenstelling van de commissie in bij het Hoofdbestuur.
2. De provinciale verkiezingscommissie heeft tot taak op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen van de Provinciale Staten volgens de bepalingen van dit reglement te bewerkstelligen.
3. De provinciale verkiezingscommissie draagt tevens zorg voor de indiening van de overeenkomstig dit reglement samengestelde kandidatenlijsten op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven. De commissie kan zich voor deze taak laten assisteren door een aantal door haar aan te wijzen D'66-leden.
4. De provinciale verkiezingscommissies volgen bij de uitvoering van hun taak de aanwijzingen van de landelijke verkiezingscommissie.
5. Een provinciale verkiezingscommissie bestaat uit tenminste vijf in de betreffende provincie woonachtige leden, die voor de tijd van een jaar worden benoemd.
6. Leden van het Hoofdbestuur, het regiobestuur en de landelijke verkiezingscommissie kunnen geen deel uitmaken van een provinciale verkiezingscommissie.
7. Een lid van de provinciale verkiezingscommissie kan niet als kandidaat worden aangemeld. Zodra een lid zich kandidaat stelt, treedt betrokkene onmiddellijk af als lid van de provinciale verkiezingscommissie en stelt het Hoofdbestuur hiervan schriftelijk in kennis.
8. Bij tussentijdse vacatures benoemt het Hoofdbestuur conform lid 1 een ander lid.

Art. 115. 1. Aanmelding van kandidaten dient te geschieden conform art. 103 van dit reglement.
2. Kandidaten dienen zich bij hun aanmelding tevens bereid te verklaren om bij verkiezingen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal de schriftelijke richtlijnen van de landelijke verkiezingscommissie bij het uitbrengen van hun stem in acht te nemen.
3. De aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling begint minstens acht maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijsten ingevolge de Kieswet en sluit vijf maanden voor diezelfde datum.
4. De provinciale verkiezingscommissie maakt het aanmeldingsadres gelijktijdig bekend.
5. Indien de provinciale verkiezingscommissie conform art. 103, lid 6, een aanmelding als kandidaat niet geldig heeft verklaard, zendt de commissie onverwijld een afschrift van dit bericht aan de landelijke verkiezingscommissie, die bij twijfel omtrent de juistheid van de genomen beslissing overleg pleegt met de provinciale verkiezingscommissie.
6. Binnen twee weken na de sluiting van de kandidaatstelling zendt de provinciale verkiezingscommissie een overzicht van alle goedgekeurde kandidaten aan de landelijke verkiezingscommissie en het Hoofdbestuur.

Art. 116. 1. Binnen vier weken na sluiting van de kandidaatstelling zendt de provinciale verkiezingscommissie in overleg met de landelijke verkiezingscommissie aan alle in de provincie woonachtige stemgerechtigde leden een opgave in alfabetische volgorde beginnende met een door loting verkregen letter, van alle kandidaten voor de betreffende provincie. Alle door de kandidaten verstrekte gegevens worden in deze opgave opgenomen, alsmede indien de kandidaat zulks wenst, een persoonlijke toelichting van ten hoogste 300 woorden.
2. Bij de opgave van de kandidaten wordt tevens een stembiljet toegezonden, waarop de sluitingsdatum van de schriftelijke stemming en het inzendingsadres worden vermeld.
3. Tevens verstrekt de provinciale verkiezingscommissie een overzicht van de te houden presentatievergaderingen.
4. Nadat de opgave van kandidaten en de stembiljetten zijn verzonden, worden tot uiterlijk drie maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijst ingevolge de Kieswet een of meer presentatievergaderingen gehouden. Zittende fractieleden zijn behoudens overmacht gehouden hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen.

Art. 117. 1. De uitslagbepaling van de schriftelijke stemming geschiedt door de provinciale verkiezingscommissie en dient alvorens gepubliceerd te worden door de landelijke verkiezingscommissie te worden goedgekeurd.
2. Bij het bepalen van de uitslag van de stemming worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die voor de sluitingsdatum zijn ontvangen. Deze datum mag niet eerder zijn dan een week na de laatste presentatievergadering in de betrokken provincie.
3. De landelijke verkiezingscommissie bepaalt een sluitingsdatum, die voor alle provincies gelijk is.
4. Op basis van de tijdig ingeleverde stembiljetten wordt de voorlopige ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A van dit reglement. Een verslag van deze uitslagbepaling wordt binnen twee weken na de sluitingsdatum toegezonden aan de landelijke verkiezingscommissie.

Art. 118. 1. Na goedkeuring van de uitslagbepaling stelt de landelijke verkiezingscommissie de voorlopige kandidatenlijst voor iedere provincie vast.

2. Wanneer het de landelijke verkiezingscommissie blijkt dat de uitslag van de stemming niet juist is bepaald, corrigeert zij na overleg met de provinciale verkiezingscommissie de uitslag en stelt het Hoofdbestuur hiervan in kennis.

3. Vervolgens maakt de landelijke verkiezingscommissie de uitslag bekend aan de kandidaten, de provinciale verkiezingscommissie en het regiobestuur.

4. Indien de lijstaanvoerder door de ARV wordt gekozen, verzoekt de provinciale verkiezingscommissie aan de kandidaten uiterlijk 2 x 24 uur voor de betreffende ARV aan de commissie te berichten of zij tevens kandidaat willen zijn voor de verkiezing van de lijstaanvoerder. Het regiobestuur maakt uiterlijk bij de aanvang van de ARV de uitslag van de schriftelijke stemming bekend en meldt tevens welke kandidaten zich verkiesbaar stellen als lijstaanvoerder.

5. De eventueel door de ARV gekozen lijstaanvoerder wordt door de provinciale verkiezingscommissie, ook indien hij of zij bij de schriftelijke stemming niet de eerste plaats heeft behaald, als nummer één op de kandidatenlijst geplaatst.

6. Nadat de kandidatenlijst is vastgesteld legt de provinciale verkiezingscommissie deze lijst ter goedkeuring voor aan het Hoofdbestuur dat advies ontvangt van de landelijke verkiezingscommissie.

7. Elke kandidatenlijst behoeft de goedkeuring van het Hoofdbestuur om onder de naam Democraten '66 of D'66 te kunnen worden ingediend.

8. De goedkeuring kan alleen worden geweigerd indien niet aan de van toepassing zijnde bepalingen van dit reglement is voldaan of indien door indiening van de kandidatenlijst de partij in ernstige mate in diskrediet zou worden gebracht.

9. Na goedkeuring door het Hoofdbestuur maakt de landelijke verkiezingscommissie de kandidatenlijst bekend aan de provinciale verkiezingscommissie en het regiobestuur en publiceert vervolgens zo spoedig mogelijk de definitieve lijsten.

10. De provinciale verkiezingscommissie draagt zorg voor de invulling van de benodigde formulieren en de tijdige indiening van de goedgekeurde kandidatenlijsten op de wijze als door de Kieswet is voorgeschreven.

Gemeenteraden

Art. 119. 1. Voor de kandidaatstelling voor de Gemeenteraden gelden naast de algemene artikelen 102 t/m 105 een aantal speciale bepalingen die in de artikelen 119 t/m 127 zijn opgenomen.

2. De samenstelling van de kandidatenlijsten geschiedt via een schriftelijke stemming, die ofwel per post ofwel tijdens een hiervoor belegde AAV gehouden wordt.

3. De lijstaanvoerder kan ofwel gekozen worden door de AAV, die het gemeentelijk verkiezingsprogramma vaststelt, volgens bijlage C van dit reglement ofwel d.m.v. de schriftelijke poststemming.

Art. 120. 1. Uiterlijk veertien maanden voor de verkiezingen van de Gemeenteraden beslist de AAV of deelname aan deze verkiezingen gewenst is en op welke wijze de schriftelijke stemming en de verkiezing van de lijstaanvoerder zal geschieden.

2. Indien de AAV deelname gewenst en mogelijk acht meldt het afdelingsbestuur dit voornemen aan het (sub)regiobestuur en het Hoofdbestuur. Hierbij vermeldt het afdelingsbestuur of het de bedoeling is zelfstandig of in combinatie met andere partijen deel te nemen, de omvang van de afdeling en de reeds lopende afdelingsactiviteiten op gemeentelijk terrein.

3. Indien van het (sub)regiobestuur een gunstig advies is ontvangen en het Hoofdbestuur geen duidelijke bezwaren bekend zijn verleent het Hoofdbestuur toestemming tot deelname. Deze beslissing wordt uiterlijk twaalf maanden voor de verkiezingen van de Gemeenteraden genomen en aan het afdelingsbestuur bekend gemaakt.

4. Indien de ARV heeft besloten tot een federatieve regiostructuur vervullen de subregiobesturen de in deze artikelen vermelde taken van het regiobestuur.

Art. 121. 1. In overleg met de landelijke verkiezingscommissie benoemt het (sub)regiobestuur uiterlijk elf maanden voor de verkiezingen van de Gemeenteraden voor iedere gemeente, waarvoor toestemming tot deelname is gegeven, een afdelingsverkiezingscommissie. Het betrokken afdelingsbestuur dient uiterlijk een maand tevoren een voordracht voor de samenstelling van de commissie in bij het (sub)regiobestuur. Indien een afdeling uit meerdere gemeenten bestaat, waarin aan de verkiezingen wordt deelgenomen, kan met één afdelingsverkiezingscommissie worden volstaan.

2. De afdelingsverkiezingscommissie heeft tot taak op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen van de Gemeenteraden volgens de bepalingen van dit reglement te bewerkstelligen.

3. De afdelingsverkiezingscommissie draagt tevens zorg voor de indiening van de overeenkomstig dit reglement samengestelde kandidatenlijst op de wijze als door de Kieswet voorgeschreven.

4. De afdelingsverkiezingscommissies volgen bij de uitvoering van hun taak de aanwijzingen van de landelijke verkiezingscommissie, die zich bij de uitvoering van deze taak kan laten assisteren door enkele door de commissie schriftelijk te benoemen gedelegeerden.

5. Een afdelingsverkiezingscommissie bestaat uit tenminste drie in de betreffende afdeling woonachtige leden, die voor de tijd van een jaar worden benoemd.

6. Leden van het Hoofdbestuur, het afdelingsbestuur en de landelijke verkiezingscommissie kunnen geen deel uitmaken van een afdelingsverkiezingscommissie.

7. Een lid van de afdelingsverkiezingscommissie kan niet als kandidaat worden aangemeld. Zodra een lid zich kandidaat stelt, treedt betrokkene onmiddellijk af als lid van de afdelingsverkiezingscommissie en stelt het (sub)regiobestuur hiervan schriftelijk in kennis.

8. Bij tussentijdse vacatures in afdelingsverkiezingscommissies benoemt het (sub)regiobestuur conform lid 1 een ander lid.

9. Afdelingen die als gevolg van de omvang van hun ledenbestand niet kunnen voldoen aan de eisen gesteld in de leden 5 en 6 kunnen hiervan ontheffing verkrijgen op door het betreffende (sub-)regiobestuur te adviseren en door het Hoofdbestuur te stellen voorwaarden.

Art. 122. 1. Aanmelding van kandidaten dient te geschieden conform art. 103 van dit reglement.

2. Kandidaten dienen bij hun aanmelding ook te verklaren of zij lid zijn of zijn geweest van enige andere politieke partij of groepering die aan de verkiezingen van de Gemeenteraad deelneemt of heeft deelgenomen. Tevens dienen zij zich bereid te verklaren de in art. 5, lid 3, van de Statuten opgenomen verplichting te aanvaarden.

3. Bij de aanmelding gelden de bepalingen opgenomen in art. 115, lid 3 t/m 6 op overeenkomstige wijze met dien verstande, dat de aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling zes maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijsten sluit.

Art. 123 1. Binnen vier weken na sluiting van de kandidaatstelling zendt de afdelingsverkiezingscommissie aan alle in de gemeente woonachtige leden een opgave in alfabetische volgorde, beginnend met een door loting verkregen letter, van alle kandidaten voor de betreffende gemeente. Alle door de kandidaten verstrekte gegevens worden in deze opgave opgenomen alsmede indien de kandidaat zulks wenst een persoonlijke toelichting van ten hoogste 300 woorden.

2. Bij de opgave van kandidaten wordt tevens vermeld op welke wijze de schriftelijke stemming en de verkiezing van de lijstaanvoerder zal geschieden. Indien een schriftelijke poststemming wordt gehouden ontvangen de leden tevens een stembiljet, waarop de sluitingsdatum en een inzendingsadres worden vermeld.

3. Indien de schriftelijke stemming tijdens een AAV

wordt gehouden wordt bij de opgave van kandidaten vermeld wanneer en waar deze vergadering wordt gehouden. Het tijdens deze AAV te gebruiken stembiljet kan worden meegezonden ofwel ter vergadering aan de stemgerechtigde leden worden uitgereikt.

4. Tevens verstrekt de afdelingsverkiezingscommissie een overzicht van de te houden presentatievergaderingen.
5. Nadat de opgave van kandidaten zijn verzonden worden tot uiterlijk vier maanden voor de datum van indiening van de kandidatenlijst ingevolge de Kieswet een of meer presentatievergaderingen gehouden. In iedere gemeente wordt minstens één presentatievergadering gehouden. Zittende fractieleden zijn behoudens overmacht gehouden hun kandidatuur persoonlijk te verdedigen.
6. Indien de schriftelijke stemming tijdens een AAV wordt gehouden mag deze AAV niet eerder dan een week na de laatste presentatievergadering worden gehouden.
7. Indien een afdeling meerdere gemeenten omvat zijn voor de samenstelling van de kandidatenlijst slechts in de betreffende gemeente woonachtige leden stemgerechtigd.

Art. 124. 1. De uitslagbepaling van de schriftelijke stemming geschiedt door de afdelingsverkiezingscommissie en dient alvorens gepubliceerd te worden door de landelijke verkiezingscommissie te worden goedgekeurd.
2. Bij het bepalen van de uitslag van de stemming worden slechts de stembiljetten in aanmerking genomen die voor de sluitingsdatum zijn ontvangen. Deze datum mag niet eerder zijn dan een week na de laatste presentatievergadering in de betrokken gemeente.
3. De landelijke verkiezingscommissie bepaalt de uiterste datum, waarop in alle afdelingen de schriftelijke stemmingen moeten worden gesloten of de AAV's, waarop de stemming plaatsvindt, moeten worden gehouden.
4. Op basis van de tijdig ingeleverde stembiljetten wordt de voorlopige ranglijst van kandidaten opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van bijlage A van dit reglement. Een verslag van deze uitslagbepaling wordt binnen twee weken na de sluitingsdatum toegezonden aan de landelijke verkiezingscommissie. Indien de stemming tijdens de AAV wordt gehouden kan een door de landelijke verkiezingscommissie aangewezen gedelegeerde een voorlopige goedkeuring verstrekken en zijn bevindingen aan het verslag van de uitslagbepaling toevoegen.

Art. 125. 1. Na goedkeuring van de uitslagbepaling stelt de landelijke verkiezingscommissie de voorlopige kandidatenlijst voor iedere gemeente vast.
2. Wanneer het de landelijke verkiezingscommissie blijkt dat de uitslag van de stemming niet juist is bepaald, corrigeert zij na overleg met de afdelingsverkiezingscommissie de uitslag en stelt het Hoofdbestuur hiervan in kennis.
3. Vervolgens maakt de landelijke verkiezingscommissie de uitslag bekend aan de afdelingsverkiezingscommissie en het afdelingsbestuur en verzoekt hen de kandidaten te informeren.
4. Indien de lijstaanvoerder door de AAV wordt gekozen, verzoekt de afdelingsverkiezingscommissie aan de kandidaten uiterlijk 2 x 24 uur voor de betreffende AAV aan de commissie te berichten of zij tevens kandidaat willen zijn voor de verkiezingen van de lijstaanvoerder. Het afdelingsbestuur maakt uiterlijk bij de aanvang van de AAV de uitslag van de schriftelijke stemming bekend en meldt tevens welke kandidaten zich verkiesbaar stellen als lijstaanvoerder.
5. De eventueel door de AAV gekozen lijstaanvoerder wordt door de afdelingsverkiezingscommissie, ook indien hij of zij bij de schriftelijke stemming niet de eerste plaats heeft behaald, als nummer een op de kandidatenlijst geplaatst.
6. Nadat de kandidatenlijst is vastgesteld legt de afdelingsverkiezingscommissie deze lijst ter goedkeuring voor aan het Hoofdbestuur, dat advies ontvangt van de landelijke verkiezingscommissie.
7. Elke kandidatenlijst behoeft de goedkeuring van het Hoofdbestuur om onder de naam Democraten '66 of D'66 te kunnen worden ingediend.
8. De goedkeuring kan alleen worden geweigerd indien niet aan de van toepassing zijnde bepalingen van dit reglement is voldaan of indien door indiening van de kandidatenlijst de partij in ernstige mate in diskrediet zou worden gebracht.
9. Na goedkeuring door het Hoofdbestuur maakt de landelijke verkiezingscommissie de kandidatenlijst bekend aan de afdelingsverkiezingscommissie en het afdelingsbestuur en verzoekt dit bestuur zo spoedig mogelijk de definitieve lijsten te publiceren.
10. De afdelingsverkiezingscommissie draagt zorg voor de invulling van de benodigde formulieren en de tijdige indiening van de goedgekeurde kandidatenlijsten op de wijze als door de Kieswet is voorgeschreven.

Art. 126 1. Indien in een afdeling met toestemming van het Hoofdbestuur in combinatie met andere partijen wordt deelgenomen dienen de bovengenoemde bepalingen inzake de kandidaatstelling zo veel mogelijk te worden gevolgd.
2. De bepalingen inzake de afdelingsverkiezingscommissie vastgelegd in art. 121 en inzake de aanmelding van kandidaten vastgelegd in art. 122 dienen onverkort te worden gehandhaafd.
3. De procedure voor de samenstelling van de kandidatenlijst, waarin opgenomen de verdeling van de plaatsen over de deelnemende partijen, dient z.s.m. nadat hierover in principe overeenstemming met de andere partijen is bereikt, ter goedkeuring te worden voorgelegd aan het Hoofdbestuur, dat hierover van de landelijke verkiezingscommissie advies ontvangt.
4. De definitieve kandidatenlijst dient conform art. 125 lid 6 t/m 7 aan het Hoofdbestuur ter goedkeuring te worden voorgelegd, ook indien deze lijst niet mede onder de naam Democraten '66 of D'66 wordt ingediend.

Art. 127 1. Voor de verkiezingen van de Gemeenteraden kan het Hoofdbestuur op verzoek van het afdelingsbestuur en het (sub)regiobestuur dispensatie verlenen van de termijn-bepalingen opgenomen in artikel 120, 121, 122, alsmede van die in artikel 19.2 der Statuten.

Voorts kan dispensatie van de artikelen 123, 124 en 125 worden verleend, mits de stemming en de uitslagbepalingen in de geest van deze bepalingen met waarborgen worden omkleed.
2. Verzoeken om dispensatie dienen met vermelding van redenen schriftelijk te worden ingediend bij het Hoofdbestuur, dat hierover van de landelijke verkiezingscommissie advies ontvangt.

Openbare lichamen

Art. 128. 1. De kandidaatstellingsprocedure voor gekozen vertegenwoordigende raden van openbare lichamen dient te geschieden overeenkomstig de bepalingen van art. 113 t/m 118 van dit reglement.
2. Het Hoofdbestuur kan bij deze verkiezingen conform art. 127 dispensatie verlenen.

Art.129. P.M.

Hoofdstuk X POLITIEK PROGRAMMA

Algemeen

Art.130

1. Het politiek programma van D'66 bestaat uit:
a. het Beleidsprogramma
b. het Verkiezingsprogramma
c. het Europees programma
d. een aantal Statenprogramma's
e. een aantal Gemeenteprogramma's
f. een aantal programma's t.b.v. de verkiezingen van Openbare Lichamen.
g. een aantal stadsdeelraadsprogramma's.

2. Het Beleidsprogramma staat boven alle andere programma's; geen jonger programma (onderdeel) mag in strijd zijn met het Beleidsprogramma, e.e.a. ter beoordeling van de Programmacommissie gehoord het Hoofdbestuur.

3. De programmacommissie kan aan de ALV haar standpunt over (delen van) programma-tekstvoorstellen kenbaar maken, voor zover dit verband houdt met de samenhang binnen het programma dan wel met andere programma's, qua vorm en qua inhoud.

4. Lid 3 geldt tevens het geval waarin de Programmacommissie met het Hoofdbestuur van mening verschilt over de door de laatste aangebrachte wijzigingen in haar ontwerpteksten.

5. De Programmacommissie onderneemt al die activiteiten die zij terzake van het naleven van dit Hoofdstuk van het Huishoudelijk Reglement dan wel een goede besluitvorming op de ALV noodzakelijk acht, steeds na overleg met het Hoofdbestuur.

Beleidsprogramma.

Art.131.

1. Het Beleidsprogramma heeft een doorlopende geldigheid.
2. Het Beleidsprogramma wordt vastgesteld door de ALV van D'66, op voorstellen van het Hoofdbestuur of de Programmacommissie (zie art. 133).
3. Het Beleidsprogramma is voorzien van een index en een trefwoordenregister.
4. Het Beleidsprogramma wordt tegen kostprijs op aanvraag aan de leden ter beschikking gesteld.
5. Het Beleidsprogramma bevat een systematische weergave van de partijstandpunten op alle gebieden, zoveel mogelijk gericht op concrete beleidsvoornemens. Slechts het eerste inleidende hoofdstuk en de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk bevatten standpunten in algemene termen.

Art.132.

1. De Programmacommissie draagt zorg voor de ontwerp-teksten voor het Beleidsprogramma en stelt deze tijdig ter beschikking van het Hoofdbestuur.
2. Bij de concept-teksten geeft de Programmacommissie de beslispunten aan ten behoeve van de behandeling op de ALV.
3. Na de besluitvorming op de ALV draagt de Programmacommissie zorg voor de eindredactie van de teksten met inachtneming van de besluiten van de ALV.
4. De programmacommissie draagt zorg voor tijdige aanvang van de procedure tot herziening van (een of meer delen van) het Beleidsprogramma in overleg met het Hoofdbestuur en het bestuur van de SWB, waarbij lid 1 t/m 3 van dit artikel overeenkomstige toepassing vinden.
5. Behoudens het geval van artikel 133 lid 1 onder b maken besluiten met betrekking tot de inhoud van het Beleidsprogramma met onmiddellijke ingang deel uit van het Beleidsprogramma.
6. Met betrekking tot de ontwerpteksten en wijzigingsvoorstellen voor het Beleidsprogramma zijn de termijnen van art. 12 van toepassing.

Art.133.

1. Het Beleidsprogramma wordt gewijzigd:
a. wanneer het Hoofdbestuur een daartoe strekkend voorstel dat het van de Programmacommissie heeft ontvangen aan de ALV voorlegt;
b. wanneer de ALV een voorstel aanneemt waarin uitdrukkelijk om een wijzigingsvoorstel wordt gevraagd (zie art. 132 lid 4).

2. In het geval van lid 1 onder a, is het Hoofdbestuur verantwoordelijk voor de inhoud van het wijzigingsvoorstel, en is artikel 132 van overeenkomstige toepassing.

Verkiezingsprogramma.

Art.134.

1. Het Verkiezingsprogramma bevat het beleid dat D'66 in een periode van 4 jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan niet tussentijds worden gewijzigd.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten Generaal.
3. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn gehouden het Verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.
4. Het Verkiezingsprogramma moet maximaal toegankelijk en hanteerbaar te zijn voor kiezers en leden, waarbij de samenhang tussen de verschillende beleidsvoornemens

en uitgangspunten voorop staat.
5. Indien het bij tussentijdse verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten Generaal niet mogelijk is een ontwerp Verkiezingsprogramma aan de ALV voor te leggen, stelt het Hoofdbestuur op voorstel van de Programmacommissie een Verkiezingsprogramma vast op basis van het geldende Beleidsprogramma.
6. De leden 3 en 4 van art. 131, alsmede de leden 1, 2, 3, 4 en 6 van art. 132 zijn van overeenkomstige toepassing.

Europees Verkiezingsprogramma.

Art.135.

1. Met betrekking tot het Europees Verkiezingsprogramma is art. 134 van overeenkomstige toepassing.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 130 lid 2, mag het Europees Verkiezingsprogramma niet in strijd zijn met het Verkiezingsprogramma, behoudens een uitdrukkelijk daarover genomen besluit van de ALV.
3. In het geval van lid 2 zal het jongste van beide programma's een motivering van dit uitdrukkelijke besluit bevatten, alsmede een verwijzing naar het andere programma.

Statenprogramma's.

Art.136.

1. De Verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de Provinciale Staten worden vastgesteld door de ARV's op een door de ARV's tevoren vastgestelde wijze.
2. De Statenprogramma's mogen niet in strijd zijn met het Beleidsprogramma. In geval van twijfel is de Regiovoorzitter verplicht hierover het oordeel van de Programmacommissie te vragen.
3. De ontwerpteksten voor Statenprogramma's dienen uiterlijk 5 weken vóór de besluitvormende ARV in het bezit van de regioleden te zijn.
4. Kandidaten voor het lidmaatschap van Provinciale Staten zijn gehouden het Statenprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Gemeenteprogramma's.

Art.137.

1. De Verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de Gemeenteraad worden vastgesteld door de AAV's op een door de AAV tevoren vastgestelde wijze.
2. De gemeenteprogramma's mogen niet in strijd zijn met het Beleidsprogramma. In geval van twijfel is de Afdelingsvoorzitter verplicht hierover het oordeel van de Programmacommissie te vragen.
3. De ontwerpteksten voor gemeenteprogramma's dienen uiterlijk 5 weken vóór de besluitvormende AAV in het bezit van de Afdelingsleden te zijn.
4. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Gemeenteraad zijn gehouden het gemeenteprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Art. 138

1. De Verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen door de stadsdeelraad worden vastgesteld door de subafdelingsvergaderingen op een door de subafdelingsvergadering tevoren vastgestelde wijze.
2. De stadsdeelraadsprogramma's mogen niet in strijd zijn met het Beleidsprogramma, in geval van twijfel is de deelafdelingsvoorzitter verplicht hierover het oordeel van de Programmacommissie te vragen.
3. De ontwerpteksten voor stadsdeelraadsprogramma's dienen uiterlijk vijf weken vóór de besluitvormende ADV in het bezit van de deelafdelingsleden te zijn.
4. Kandidaten voor het lidmaatschap van de stadsdeelraad zijn gehouden het stadsdeelraadsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Programma's voor Openbare Lichamen

Art. 139.

1. De verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de openbare lichamen worden vastgesteld door de ASV's op een door de ASV's tevoren vastgestelde wijze.
2. De programma's voor openbare lichamen mogen niet in strijd zijn met het Beleidsprogramma. In geval van twijfel is de Regiovoorzitter verplicht hierover het oordeel van de Programmacommissie te vragen.
3. De ontwerpteksten voor programma's voor openbare lichamen dienen uiterlijk 5 weken vóór de besluitvormende ASV in het bezit van de sub-regioleden te zijn.
4. Kandidaten voor het lidmaatschap van openbare lichamen zijn gehouden het programma voor die openbare lichamen naar beste vermogen uit te voeren.

Hoofdstuk XI OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Art.140.

De artikelen 129 tot en met 134 Huishoudelijk Reglement zoals laatstelijk vastgesteld op de ALV van 29 en 30 oktober 1982, blijven van toepassing totdat de geldingstermijnen van de onderscheiden programma's zijn verstreken, met dien verstande dat de behandeling en vaststelling der nieuwe programma's zal plaatsvinden op basis van de nieuwe bepalingen.

Art.141.

De nieuwe bepalingen met betrekking tot herkiesbaarheid en maximale zittingsduren, zijn ook van toepassing op leden die bij het van kracht worden van deze bepalingen reeds in functie zijn.
(Zie bijv. art. 25 HR)

Art. 142.

Wijzigingen in dit Reglement treden in werking veertien dagen nadat de ALV deze wijzigingen heeft vastgesteld.

Bijlage A

Methode voor het verkiezen van personen ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen en voor de vervulling van meerdere gelijke vacatures in een bestuur of commissie

Art. I. **stemming:**

a. Alle stemgerechtigden ontvangen een lijst, waarop alle kandidaten in willekeurige volgorde zijn vermeld, alsmede een stembiljet.

b. De stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet tenminste een minimum en ten hoogste een maximum door het verantwoordelijke bestuur te bepalen aantal namen van verschillende kandidaten te noteren in volgorde van hun voorkeur.
Indien het betreft een verkiezing ter vervulling van vacatures in een bestuur of commissie, is het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden genoteerd gelijk aan het aantal te vervullen vacatures.

c. De stembiljetten worden bij de verkiezingscommissie ingeleverd en geteld.

Art. II. **verkiezing:**

De verkiezingscommissie bepaalt de uitslag als volgt:

a. Aan op de stembiljetten als eerste voorkeur aangegeven kandidaten wordt een stemwaarde toegekend die overeenkomt met het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden ingevuld, aan de als eerstvolgende voorkeur aangegeven kandidaat een stemwaarde die één minder bedraagt en zo vervolgens. De aan elke kandidaat aldus toegekende stemwaarden worden bijeengeteld.

b. De kandidaat die het hoogste stemwaardentotaal verwerft, wordt als eerste gekozen c.q. vervult de eerste plaats op de lijst.
De kandidaat die het op één na hoogste stemwaardentotaal verwerft, wordt als tweede gekozen c.q. vervult de tweede plaats op de lijst en zo vervolgens, totdat zoveel kandidaten zijn gekozen als er vacatures c.q. plaatsen op de lijst te vervullen zijn.

c. Hebben twee of meer kandidaten hetzelfde stemwaardentotaal, dan is van hen gekozen de kandidaat die het grootste aantal malen als eerste voorkeur op een stembiljet is vermeld; indien dit aantal gelijk is, is van hen gekozen de kandidaat die het grootste aantal malen als tweede voorkeur is vermeld en zo vervolgens.

Art. III. **geldigheid:**

Een stembiljet is geldig als het is ingevuld conform artikel I onder b. Indien op het stembiljet een niet-kandidaat is aangegeven, wordt het geacht deze informatie niet te bevatten. Als een kandidaat op één stembiljet meerdere malen is aangegeven, wordt daarvan slechts de hoogste voorkeur in aanmerking genomen. Indien op een stembiljet een voorkeur zodanig is aangegeven dat twijfel ontstaat ten aanzien van de bedoeling van de betrokken kiesgerechtigde, wordt deze voorkeur van onwaarde geacht. In alle andere gevallen die afwijken van het bepaalde in artikel I onder b., beslist de verkiezingscommissie ten aanzien van de geldigheid.

Bijlage B

Definiëring van „geldig uitgebrachte stemmen" en de stemuitslagen

I. Onder geldig uitgebrachte stemmen worden verstaan de voor-, en tegen- en blanco stemmen

II. Een besluit wordt „bij (gewone) meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen" genomen als er meer vóór- dan tegenstemmen zijn uitgebracht

III. Absolute meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen wil zeggen:
meer dan vijftig procent der geldig uitgebrachte stemmen.

IV. Twee-derde meerderheid van (geldig uitgebrachte) stemmen wil zeggen:
twee-derde of meer der geldig uitgebrachte stemmen.

Bijlage C

Methode voor het verkiezen van personen in functie

a. Gestemd wordt door op het stembiljet een of meer kandidaten te noteren, in volgorde van voorkeur.

b. Een stembiljet geldt in de eerste instantie als een stem voor de kandidaat van eerste voorkeur.

c. Een kandidaat met meer dan de helft der geldige biljetten is gekozen.

d. Indien geen kandidaat aan deze voorwaarde voldoet, wordt de kandidaat met het geringste aantal biljetten afgewezen.
Hebben tenminste twee kandidaten eenzelfde geringste aantal biljetten, dan wordt door loting bepaald welke kandidaat wordt afgewezen. Elk van de biljetten voor de afgewezen kandidaat wordt toegekend aan de erop genoemde kandidaat van eerstvolgende voorkeur, die nog niet is afgewezen.
Biljetten waarop geen verdere voorkeur wordt genoemd zijn uitgeput. Een kandidaat met meer dan de helft der niet uitgeputte biljetten is gekozen.

e. Indien geen kandidaat aan deze voorwaarde voldoet vinden de bepalingen volgens lid d achtereenvolgens zolang toepassing tot een kandidaat gekozen is.